

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

**Brüssel, 14. mai 2024
(OR. en)**

**2020/0277(COD)
LEX 2345**

**PE-CONS 19/1/24
REV 1**

**JAI 233
ASILE 29
MIGR 60
CODEC 398**

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, MIS KÄSITLEB KRIISIOLOUKORDI JA
VÄÄRAMATU JÕU OLUKORDI RÄNDE- JA VARJUPAIGAKÜSIMUSTE VALDKONNAS
NING MILLEGA MUUDETAKSE MÄÄRUST (EL) 2021/1147**

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2024/...,

14. mai 2024,

mis käsitleb kriisilukordi ja vääramatute järelevalvet
rände- ja varjupaigaküsimuste valdkonnas ning millega muudetakse määrust (EL) 2021/1147

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 78 lõike 2 punkte d ja e,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

¹ ELT C 155, 30.4.2021, lk 58.

² ELT C 175, 7.5.2021, lk 32.

³ Euroopa Parlamendi 10. aprilli 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 14. mai 2024. aasta otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomisel peaks liit tagama isikutele piirikontrolli puudumise sisepiiridel, tuginedes solidaarsusele ja vastutuse õiglasele jagamisele liikmesriikide vahel, kujundama varjupaiga ja rände, välispiirikontrolli ning tagasisaatmise valdkonnas ühise poliitika ning tõkestama loata liikumist liikmesriikide vahel, tagades seejuures õigluse ka kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes ning austades täielikult põhiõigusi.
- (2) On vaja terviklikku lähenemisviisi, et tugevdada vastastikust usaldust liikmesriikide vahel, olles teadlik, et üldise lähenemisviisi tõhusus sõltub kõigi aspektide koos käsitlemisest ja lõimitud viisil rakendamisest.

- (3) Liit ja selle liikmesriigid võivad seista silmitsi rändeprobleemidega, mis võivad olla väga erinevad, eelkõige seoses saabujate hulga ja koosseisuga. Seetõttu on oluline, et liidul oleksid mitmesugused vahendid igat liiki olukordadele reageerimiseks. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2024/...⁴⁺ esitatud tervikliku lähenemisviisiga, sealhulgas asjaomaste kolmandate riikidega sisse seatud partnerlustega, tuleks tagada, et liidu käsutuses on erinormid rände tõhusaks haldamiseks, eelkõige seoses kohustusliku solidaarsusmehhanismi käivitamisega, ning et kriiside ennetamiseks on kehtestatud kõik vajalikud meetmed. Sarnaselt nõukogu direktiiviga 2001/55/EÜ⁵, mida saab kohaldada paralleelselt, sätestatakse käesolevas määruses normid, mis täiendavad seda lähenemisviisi.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) 2024/..., mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust ning millega muudetakse määruseid (EL) 2021/1147 ja (EL) 2021/1060 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 604/2013 (ELT L, ..., ELI: ...).

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri, ELT avaldamisviide ja ELI.

⁵ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12).

- (4) Hoolimata vajalike ennetusmeetmete kehtestamisest ei saa välistada, et rände- ja varjupaigavaldkonnas tekib kriisiolukord või vääramatu jõu olukord asjaolude tõttu, mis ei allu liidu ja selle liikmesriikide kontrollile. Selline erakorraline olukord võib hõlmata kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute massilist saabumist ühe või mitme liikmesriigi territooriumile või rändajate vahendina kasutamist kolmanda riigi või vaenuliku valitsusvälise osaleja poolt, et destabiliseerida liikmesriiki või liitu, või vääramatu jõu olukorda liikmesriigis. On võimalik, et kõnealuste asjaolude korral on määruses (EL) 2024/...⁺ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2024/...⁶⁺⁺ sätestatud meetmed ja paindlikkus selliste erakorraliste olukordade lahendamiseks ebapiisavad. Kõnealused erakorralised olukorrad erinevad sellistest olukordadest, kus liikmesriik seisab silmitsi märkimisväärse rändeolukorraga, mis on tingitud saabumiste kumulatiivsest mõjust liikmesriigi hästi ettevalmistatud varjupaiga-, vastuvõtu- ja rändesüsteemidele, või kus liikmesriik on sattunud rändesurve alla tulenevalt saabujate suurest hulgast, mida ei saa küll käsitada massilise saabumisena, kuid mis sellegipoolest paneb liikmesriigi hästi ettevalmistatud süsteemidele ebaproportsionaalseid kohustusi, ning millisteks olukordadeks on asjakohased meetmed sätestatud määruses (EL) 2024/...⁺. Peale selle ei mõjuta käesolev määrus liikmesriikide selliste kohustuste täitmist, mis on seotud avaliku korra säilitamise ja sisejulgeoleku kaitsega.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) 2024/..., millega luuakse rahvusvahelise kaitse ühine menetlus liidus ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2013/32/EL (ELT L, ..., ELI: ...).

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri, ELT avaldamisviide ja ELI.

- (5) Käesoleva määruse eesmärk on suurendada liidu valmisolekut ja vastupanuvõimet kriisiolukordade haldamiseks ning hõlbustada tegevuse koordineerimist, suutlikkuse toetamist ja rahaliste vahendite kättesaadavust kriisiolukordades.
- (6) Käesoleva määrusega tagatakse liikmesriikidevahelise solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõtte kohaldamine ning varjupaigamenetluse asjakohaste normide kohandamine, sealhulgas kiirendatud menetluse kohaldamine, et liikmesriikide ja liidu käsutuses oleksid vajalikud õiguslikud vahendid, et reageerida kiiresti kriisiolukordadele ja vääramatu jõu olukordadele, sealhulgas tähtaegade kohandamine kõigi menetluste läbiviimiseks.
- (7) Käesoleva määrusega tagatakse, et liikmesriigid saavad kriisiolukordades ja vääramatu jõu olukordades täielikku toetust, sealhulgas solidaarsusmehhanismist, mis tagab kriisiolukordades vastutuse õiglase jagamise ja jõupingutuste tasakaalustamise liikmesriikide vahel.

- (8) Käesolevas määruses austatakse kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute põhiõigusi ning järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „põhiõiguste harta“) tunnustatud põhimõtteid, mis on eelkõige inimväärikuse austamine ja kaitsmine, piinamise ning ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise keeld, era- ja perekonnaelu austamine, lapse huvidest lähtumise põhimõte, õigus varjupaigale ning kaitsele tagasisaatmise, väljasaatmise või väljaandmise korral, ning 28. juuli 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsiooni, mida on täiendatud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga (edaspidi „Genfi konventsioon“). Käesolevat määrust tuleks rakendada kooskõlas põhiõiguste hartaga ning liidu õiguse ja rahvusvahelise õiguse üldpõhimõtetega. Et võtta arvesse vajadust seada esikohale lapse huvid kooskõlas ÜRO 1989. aasta lapse õiguste konventsiooniga ning vajadust austada perekonnaelu ja tagada asjaomaste isikute tervise kaitse, tuleks alaealiste ja nende pereliikmete ning rahvusvahelise kaitse taotlejate (edaspidi „taotlejad“) suhtes, kes vajavad tervisliku seisundi tõttu eri- ja piisavat toetust, kohaldada kaitsemeetmeid. Selliste isikute suhtes, kelle suhtes kohaldatakse käesolevas määruses ette nähtud erandeid, tuleks jätkuvalt kohaldada määruses (EL) 2024/...⁺ sätestatud norme ja tagatise, kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti. Alates taotluse esitamisest tuleks jätkuvalt kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2024/...⁷⁺⁺ sätestatud norme, sealhulgas taotlejate kinnipidamist reguleerivaid norme.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... direktiiv (EL) 2024/..., milles sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (ELT L, ..., ELI: ...).

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse direktiivi kuupäev, number, pealkiri, ELT avaldamisviide ja ELI.

- (9) Käesolevas määruses ei sätestata erandeid direktiivi (EL) 2024/...⁺ kohastest normidest ja tagatistest, sealhulgas seoses materiaalsete vastuvõtutingimustega. Kriisiolukorras olev liikmesriik peaks ette nägema täiendavad ja piisavad inim- ja materiaalsed ressursid, et ta saaks täita oma kohustusi, mis tulenevad nimetatud direktiivist.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

- (10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EL) 2024/...⁸⁺, (EL) 2024/...⁹⁺⁺ ja (EL) 2024/...¹⁰⁺⁺⁺ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2024/...¹¹⁺⁺⁺⁺ sätestatud norme ja tagatise tuleks jätkuvalt kohaldada, olenemata käesoleva määruse kohaselt kohaldatavatest eranditest. Liikmesriigid peaksid käesolevas määruses sätestatud meetmeid kohaldama üksnes vastavalt kõnealustele meetmetele kohaldatavatele tingimustele, mis on sätestatud käesoleva määruse kohaselt vastu võetud asjakohases nõukogu rakendusotsuses, kui see on rangelt vajalik ja proportsionaalne.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) 2024/..., millega kehtestatakse kolmanda riigi kodanike taustakontroll välispiiridel ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/817 (ELT L, ..., ELI: ...).

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 20/24 (2020/0278(COD)) sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri, ELT avaldamisviide ja ELI.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) 2024/..., millega luuakse biomeetriliste andmete võrdlemise Eurodac-süsteem, et kohaldada tulemuslikult Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) 2024/... ja (EL) 2024/... ja nõukogu direktiivi 2001/55/EÜ ning tuvastada ebaseaduslikult riigis viibivad kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud, ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli päringuid andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/818 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 603/2013 (ELT L, ..., ELI: ...).

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 15/24 [2016/0132(COD)] sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri, ELT avaldamisviide ja ELI.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) 2024/..., mis käsitleb nõudeid, millele kolmanda riigi kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule, millega muudetakse nõukogu direktiivi 2003/109/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/95/EL (ELT L, ..., ELI: ...).

⁺⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 70/23 [2016/0223(COD)] sisalduva määruse number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse määruse kuupäev, number, pealkiri, ELT avaldamisviide ja ELI.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... direktiiv (EL) 2024/..., millega muudetakse direktiivi 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset (ELT L, ..., ELI: ...).

⁺⁺⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 14/24 [2022/0426(COD)] sisalduva direktiivi number ning esitada joonealuses märkuses kõnealuse direktiivi kuupäev, number, pealkiri, ELT avaldamisviide ja ELI.

- (11) Käesoleva määruse kohaste meetmete võtmine konkreetse liikmesriigi suhtes ei tohiks piirata võimalust kohaldada Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 78 lõiget 3.
- (12) Kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute massiline saabumine võib viia olukorrani, kus liikmesriigil ei ole võimalik kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute rahvusvahelise kaitse taotlusi menetleda vastavalt määruses (EL) 2024/...⁺ ja määruses (EL) 2024/...⁺⁺ sätestatud normidele, ning sellel on tagajärjed, mis mõjutavad varjupaiga- ja rändesüsteemi toimimist mitte ainult selles liikmesriigis, vaid kogu liidus. Seetõttu on vaja kehtestada erinormid ja mehhanismid, mis peaksid võimaldama võtta tulemuslikke meetmeid selliste olukordadega tegelemiseks.
- (13) Liikmesriikidel peaks varjupaiga- ja rändehalduspoliitika tulemuslikuks rakendamiseks olema piisavad inimressursid, rahalised vahendid ja taristu. Liikmesriigid peaksid tagama asjakohase koordineerimise asjaomaste riiklike ametiasutuste vahel ja ka teiste liikmesriikide ametiasutustega, et tagada oma varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemide, sealhulgas lastekaitseteenused, ning tagasisaatmissüsteemide hea ettevalmistatus, k.a valmisoleku planeerimine, ning iga komponendi piisav suutlikkus.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

- (14) Rändajate vahendina kasutamise olukord võib tekkida siis, kui kolmas riik või vaenulik valitsusväline osaleja soodustab või hõlbustab kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute liikumist liidu välispiiridele või liikmesriiki, kui selline tegevus viitab kolmanda riigi või vaenuliku valitsusvälise osaleja kavatsusele destabiliseerida liitu või liikmesriiki ning kui selline tegevus võib ohustada liikmesriigi põhifunktsioone, sealhulgas avaliku korra säilitamist või riigi julgeoleku kaitset.
- (15) Olukordi, kus valitsusvälised osalejad on seotud organiseeritud kuritegevusega, eelkõige ebaseadusliku üle piiri toimetamisega, ei tohiks käsitada rändajate vahendina kasutamisenä, kui puudub eesmärk destabiliseerida liitu või liikmesriiki.
- (16) Humanitaarabioperatsioone ei tohiks käsitada rändajate vahendina kasutamisenä, kui puudub eesmärk destabiliseerida liitu või liikmesriiki.
- (17) Ilma et see piiraks muude poliitikavaldkondade ja õigusaktide alusel kohaldatavaid meetmeid ja selleks et tagada hübriidohtudele viivitamatu ja asjakohane reageerimine kooskõlas liidu õiguse ja rahvusvaheliste kohustustega, keskendutakse käesolevas määruses rändevaldkonnas kohaldatavatele erimeetmetele, mille eesmärk on käsitleda rändajate vahendina kasutamise olukordi.

- (18) Rändajate vahendina kasutamise olukorras võivad kolmanda riigi kodanikud ja kodakondsuseta isikud taotleda rahvusvahelist kaitset liikmesriigi välispiiril või transiiditsoonis ning sageli on tegemist isikutega, kes on kinni peetud seoses välispiiri ebaseadusliku ületamisega maa-, mere- või õhuteed pidi või kes on maabunud pärast otsingu- ja päästeoperatsioone. Eelkõige võib see kaasa tuua rahvusvahelise kaitse taotluste arvu ootamatu märkimisväärse suurenemisega seotud koormuse välispiiridel. Sellega seoses tuleb tagada põhiõiguste harta artikli 18 ja Genfi konventsiooni kohane tulemuslik ja tegelik juurdepääs rahvusvahelise kaitse menetlusele.
- (19) Küprose puhul kehtestati nõukogu määrusega (EÜ) nr 866/2004¹² erinormid, mida kohaldatakse seoses eraldusjoonega, mis eraldab Küprose Vabariigi alasid, mis on Küprose Vabariigi valitsuse tegeliku kontrolli all, nendest aladest, mis ei ole tema tegeliku kontrolli all. Kuigi see eraldusjoon ei kujuta endast välispiiri, tuleks olukordi, kus kolmas riik või vaenulik valitsusväline osaleja soodustab või hõlbustab kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute liikumist üle kõnealuse eraldusjoone, käsitada rändajate vahendina kasutamisenä, kui esinevad kõik muud vahendina kasutamise elemendid.
- (20) Liikmesriik võib samuti seista silmitsi ebatavaliste ja ettenägematute asjaoludega, mis ei ole tema kontrolli all ja mille tagajärgi ei oleks kogu igakülgsele hoolsusele vaatamata olnud võimalik vältida. Sellised vääramatu jõu olukorrad võivad takistada liikmesriiki täitmast liidu õigusest tulenevaid kohustusi ning kaasa tuua tagajärgi mitte ainult selles liikmesriigis, vaid kogu liidus. Vääramatu jõu olukorra näideteks on muu hulgas pandeemiad ja looduskatastroofid.

¹² Nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 866/2004 ühinemisakti protokollis 10 artiklis 2 sätestatud korra kohta (ELT L 161, 30.4.2004, lk 128).

- (21) Kui liikmesriik leiab, et on kriisiolukorras või vääramatu jõu olukorras, peaks asjaomasel liikmesriigil olema võimalik taotleda luba kohaldada käesolevas määruses sätestatud erandeid ja solidaarsusmeetmeid. Kõnealuses taotluses tuleks esitada olukorra kirjeldus ja täpsustada meetmed, mida taotletakse konkreetse olukorraga tegelemiseks. Samuti tuleks esitada selles põhjendused selle kohta, miks on olukorraga tegelemiseks vaja kasutada kõnealuseid meetmeid, ning asjakohasel juhul välja tuua olukorra käsitlemiseks juba võetud meetmed.
- (22) Määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 6 lõikega 3 kehtestatud ELi alalise rändetoetusvahendi (edaspidi „toetusvahend“) hulka kuuluvate meetmete kasutamine ei tohiks olla käesoleva määruse kohastest solidaarsusmeetmetest kasu saamise eeltingimus.
- (23) Kriisiolukorras peaks sellise olukorraga silmitsi seisval liikmesriigil olema võimalik taotleda teistelt liikmesriikidelt solidaarsus- ja toetusmeetmeid, mis vastavad kõige paremini tema vajadustele seoses asjaomase olukorra haldamisega ning eeldavad kriisiolukorraga toimetulekuga seotud liikmesriigi vastutuse leevendamisel suuremat solidaarsust kui see, mis on ette nähtud määruses (EL) 2024/...⁺. Tõhustatud solidaarsus- ja toetusmeetmed võivad olla ümberpaigutamised, rahalised toetused, alternatiivsed solidaarsusmeetmed või eespool nimetatute kombinatsioon.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

- (24) Kriisiolukorras või vääramatulise olukorras peaks sellise olukorraga silmitsi seisval liikmesriigil olema võimalik taotleda luba kohaldada erandeid asjaomastest varjupaigamenetluse, sealhulgas piiril toimuva varjupaigamenetluse normidest. Asjakohasel juhul peaks sellistes taotlustes ka märkima, kas asjaomane liikmesriik on otsustanud piirimenetluse teatava kategooria taotlejate puhul välistada või lõpetada. Koos sellise taotlusega peaks asjaomasel liikmesriigil olema võimalik teatada komisjonile oma kavatsusest kohaldada erandit registreerimistähtajast enne, kui talle antakse sellekohane luba nõukogu rakendusotsuses, samuti täpsed põhjused, miks on vaja võtta meetmeid viivitamata. Kõnealuse erandi kohaldamine ei tohiks ületada 10 päeva alates taotluse esitamisele järgnevast päevast, välja arvatud juhul, kui selleks antakse luba nõukogu rakendusotsuses. Komisjon ja nõukogu peaksid oma loamenetlusest tulenevaid kohustusi täites tegutsema kiiresti, et kõnealuse ajavahemiku lõpu ja vastava nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmise vaheline aeg oleks võimalikult lühike.
- (25) Võttes arvesse, et liikmesriik võib samaaegselt kokku puutuda mitme käesolevas määruses kirjeldatud olukorraga, on asjaomasel liikmesriigil võimalik taotleda käesoleva määruse kohaseid erinevaid meetmeid ja saada luba samaaegselt kohaldada kõnealuseid meetmeid, mida loetakse täiendavateks, või saada neist kasu.

- (26) Kriisiolukorra, sealhulgas vahendina kasutamise, või vääramatü jõu olukorra asjakohase haldamise võimaldamiseks ning prognoositavuse ja varjupaigamenetlust, sealhulgas piiril toimuvat varjupaigamenetlust käsitlevate asjakohaste normide nõuetekohase sellistele olukordadele kohandamise tagamiseks tuleks komisjonile anda volitused hinnata olukorda asjaomase liikmesriigi põhjendatud taotluse alusel ja määrata rakendusotsusega kindlaks, kas taotluse esitanud liikmesriik seisab silmitsi kriisiolukorraga, sealhulgas vahendina kasutamisega, või vääramatü jõu olukorraga.

- (27) Kriisiolukorras peaksid sellise olukorraga tegelemiseks ette nähtud solidaarsusmeetmed minema kaugemale määruhes (EL) 2024/...⁺ sätestatud meetmetest. Seepärast peaks komisjon olukorra hindamisel arvesse võtma nimetatud määruse artiklis 9 sätestatud kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid näitajaid ning taotluse esitanud liikmesriigi esitatud põhjendatud teavet ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2303¹³ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1896¹⁴ kohaselt kogutud teavet ning määruhes (EL) 2024/...⁺ osutatud iga-aastast rände- ja varjupaigaaruannet. Rändajate vahendina kasutamise olukordade puhul peaks komisjon võtma arvesse ka põhjuseid, miks toetusvahend ei ole olukorraga tegelemiseks piisav. Komisjon peaks koguma piisavalt teavet selleks, et asjakohaselt hinnata, kas taotluse esitanud liikmesriik seisab silmitsi kriisiolukorraga, sealhulgas rändajate vahendina kasutamisega, või vääramatu jõu olukorraga, konsulteerides asjaomaste asutustega, eelkõige Euroopa Liidu Varjupaigaameti (edaspidi „varjupaigaamet“), Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti ning Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga, samuti rahvusvaheliste organisatsioonidega, eelkõige ÜRO pagulaste ülemvoliniku ja Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga (IOM), ning muude asjaomaste organisatsioonidega.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2303, mis käsitleb Euroopa Liidu Varjupaigaametit ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 439/2010 (ELT L 468, 30.12.2021, lk 1).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1896, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1052/2013 ning (EL) 2016/1624 (ELT L 295, 14.11.2019, lk 1).

- (28) Kõrgetasemelise poliitilise kontrolli ja toetuse tagamiseks ning liidu solidaarsuse väljendamiseks on asjakohane võtta arvesse, kas Euroopa Ülemkogu on tunnistanud, et liit või üks või mitu selle liikmesriiki seisavad silmitsi rändajate vahendina kasutamise olukorraga. Rändajate vahendina kasutamine võib ohustada liikmesriigi põhifunktsioone, sealhulgas avaliku korra säilitamist või riigi julgeoleku kaitset.
- (29) Selleks et näha ette asjakohane reageerimine, mis on vajalik ja proportsionaalne olukorraga tegelemiseks, tuleks komisjoni ettepanekus asjakohasel juhul kindlaks määrata konkreetsed erandid, mida liikmesriigil peaks olema lubatud kohaldada. Rändajate vahendina kasutamise olukorra puhul tuleks selgelt kindlaks määrata need isikud, keda on vahendina kasutatud ja kelle suhtes võidakse asjaomaseid erandeid kohaldada. Kriisiolukorras peaks komisjon asjakohasel juhul ja pärast kriisiolukorraga silmitsi seisva liikmesriigiga konsulteerimist lisama oma ettepanekusse solidaarsusmeetmete kava eelnõu, esitades konkreetse olukorra jaoks nõutavad asjakohased solidaarsusmeetmed ja nende taseme, sealhulgas ümberpaigutamiste, rahaliste toetuste või alternatiivsete solidaarsusmeetmete kogumahu ja nende taseme, ning tunnistades, et eri liiki solidaarsus on samaväärne, ja austades liikmesriikide täielikku kaalutlusõigust solidaarsusmeetmete valimisel.

- (30) Kui rändesurve olukorras peab ümberpaigutamine või vastutuse rakendamise erandid katma 60 % määrase (EL) 2024/...⁺ kohastest ümberpaigutamisvajadustest, siis kriisiolukorras on oluline, et käsitletaks kõiki asjaomase liikmesriigi solidaarsusvajadusi. Seetõttu, kui nõukogu rakendusotsusega kehtestatakse solidaarsusmeetmete kava, peaks kriisiolukorraga silmitsi seisval liikmesriigil olema eesõigus kasutada eraldamata solidaarsuslubadusi või neid, mida ei ole veel täidetud ja mis on kättesaadavad määrase (EL) 2024/...⁺ artikliga 44b loodud iga-aastases solidaarsusreservis. Kui see ei ole võimalik või kui iga-aastane solidaarsusreserv ei sisalda piisavalt lubadusi kindlakstehtud vajaduste katmiseks, peaks kriisiolukorraga silmitsi seisev liikmesriik kasutama ka nõukogu rakendusotsuses sisalduvaid toetuseid, tunnistades, et eri liiki solidaarsus on samaväärne. Asjaomase liikmesriigi kõigi vajaduste käsitlemiseks tuleks juhul, kui iga-aastases solidaarsusreservis ja nõukogu rakendusotsuses ette nähtud ümberpaigutamislubadused kokku ei ole piisavad, muuta vastutuse rakendamise erandid kohustuslikuks, et katta solidaarsusmeetmete kavas sätestatud vajadused. Selleks peaksid osaleva liikmesriigi territooriumil viibima isikud, kelle suhtes vastutuse rakendamise erandeid kohaldatakse.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määrase number.

- (31) Kriisiolukorrad või vääramatü jõu olukorrad võivad samuti ohustada liikmesriigi põhifunktsioone. Vastastikuse usalduse suurendamiseks liikmesriikide vahel ja selleks et tagada parem koordineerimine liidu tasandil, tuleks nõukogule anda rakendamisvolitused võtta vastu rakendusotsus, millega antakse liikmesriigile luba kohaldada käesolevas määruses sätestatud erandeid ja solidaarsusmeetmeid, kui on täidetud kehtestatud tingimused. Algse rakendusotsusega lubatud meetmete kohaldamise aeg peaks olema kolm kuud. Seda tähtaega peaks olema võimalik pikendada veel kolme kuu võrra, tingimusel et komisjon kinnitab kriisiolukorra või vääramatü jõu olukorra püsimist. Nõukogule tuleks anda volitus pikendada erandite ja solidaarsusmeetmete kohaldamise luba veel kuni kolme kuu võrra komisjoni ettepaneku alusel, kui erandite ja solidaarsusmeetmete kohaldamise pikendamist õigustavad asjaolud püsivad. Seda tähtaega peaks olema võimalik komisjoni kinnituse alusel olukorra püsimisest pikendada veel kolme kuu võrra. Nõukogule tuleks anda volitus meetmete kohaldamise luba komisjoni ettepaneku alusel kehtetuks tunnistada, kui erandite ja solidaarsusmeetmete kohaldamist õigustavaid asjaolusid enam ei eksisteeri. Loa pikendamisotsusega peaks olema võimalik muuta kohaldatavaid erandeid. Oma volituste kasutamisel ja kohustuste täitmisel peaksid komisjon ja nõukogu igal ajal tagama proportsionaalsuse ja vajalikkuse põhimõtte järgimise.

- (32) Nõukogu rakendusotsus peaks asjakohasel juhul täpsustama konkreetset erandit, mida kriisiolukorra või vääramatu jõu olukorraga silmitsi seisval liikmesriigil on luba kohaldada, olenevalt iga erandi laadist, ning selles tuleks kindlaks määrata nende kohaldamise alguskuupäev. Lisaks tuleks otsuses esitada selle aluseks olevad põhjendused ja erandite isikuline kohaldamisala.
- (33) Nõukogu rakendusotsusega tuleks asjakohasel juhul kehtestada solidaarsusmeetmete kava, märkides ära konkreetset nõutavad solidaarsus- ja toetusmeetmed ja nende tasemed ning osalevate liikmesriikide antud lubadused. Seetõttu peaks lubaduste andmine toimuma nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmise raames. Oluline on tagada toetavate liikmesriikide täielik kaalutusõigus solidaarsus- ja toetusmeetmete liikide vahel valimisel.
- (34) Võttes arvesse, kui oluline on kohaldada käesolevas määruses sätestatud meetmeid üksnes nii kaua ja sellisel määral, kui see on rangelt vajalik, peaksid komisjon ja nõukogu olukorda nende meetmete vajalikkuse ja proportsionaalsuse aspektist pidevalt jälgima ja kontrollima. Sellega seoses peaks komisjon pöörama erilist tähelepanu põhiõiguste ja humanitaarstandardite järgimisele ning tal peaks olema võimalik taotleda, et varjupaigaamet alustaks asjaomase liikmesriigi varjupaiga- või vastuvõtusüsteemi seiret vastavalt määruse (EL) 2021/2303 artikli 15 lõikele 2.

- (35) Selleks et tagada solidaarsusmeetmete nõuetekohane rakendamine kriisiolukorras, tuleks kohaldada määruses (EL) 2024/...⁺ ümberpaigutamise läbiviimiseks sätestatud menetlusnorme, võttes arvesse asjaomase olukorra tõsidust ja kiireloomulisust.
- (36) Selleks et tagada käesoleva määruse kohase solidaarsusmehhanismi sujuv rakendamine, peaks ELi solidaarsuskoordinaator lisaks määruses (EL) 2024/...⁺ nimetatud ülesannetele toetama ümberpaigutamist ning edendama valmisoleku-, koostöö- ja vastupanuvõime kultuuri liikmesriikide hulgas. Kriisiolukorras peaks ELi solidaarsuskoordinaator esitama iga kahe nädala järel ülevaate ümberpaigutamismehhanismi rakendamise ja toimimise seisuga kohta. ELi solidaarsuskoordinaatori büroole tuleks tema käesoleva määruse kohase ülesande tulemuslikuks täitmiseks anda piisavalt töötajaid ja vahendeid. Ümberpaigutamise elluviimisel tuleks esikohale seada haavatavad isikud.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

- (37) Ümberpaigutamisel tuleks esikohale seada haavatavad isikud, eelkõige kui neil on vastuvõtu erivajadused direktiivi (EL) 2024/...⁺ artikli 24 tähenduses või kui nad vajavad menetluslikke eritagatise, nagu on osutatud määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artiklites 20–23. Vastavalt direktiivi (EL) 2024/...⁺ artiklile 24 võib vastuvõtu erivajadusi olla tõenäolisemalt taotlejatel, kes kuuluvad ühte järgmistest kategooriatest: alaealised, saatjata alaealised, puuetega inimesed, eakad, rasedad, lesbid, geid, biseksuaalid, trans- ja intersoolised isikud, alaealiste lastega üksikvanemad, inimkaubanduse ohvrid, rasket haigust põdevad isikud, vaimse tervise probleemidega, sealhulgas traumajärgse stressihäire all kannatavad isikud ja isikud, keda on piinatud või vägistatud või kelle suhtes on tarvitatud muud jõhkrat psühholoogilist, füüsilist või seksuaalset vägivalda, näiteks soolise vägivalla või naiste suguelundite moonutamise ohvrid, laps- või sundabielu ohvrid või seksuaalsel, soolisel, rassistlikul või usulisel ajendil toime pandud vägivalla ohvrid.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

- (38) Erinevalt määruses (EL) 2024/...⁺ sätestatud normidest, mille kohaselt liikmesriigid ei ole kohustatud võtma vastutust nende õiglast osa ületavate taotluste eest, võib solidaarsusmeetmete kava rakendamine kriisiolukorras viia selleni, et üks või mitu toetavat liikmesriiki võtab vastutuse rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest tema õiglast osa ületavas ulatuses. Sellistel juhtudel peaks asjaomasel liikmesriigil olema õigus viie aasta jooksul arvata õiglast osa ületav hulk proportsionaalselt maha solidaarsuslubaduste täitmisest määruse (EL) 2024/...⁺ eelseisvate iga-aastaste tsüklite raames. Sellist vähendamist võib kohaldada ka artikli 4 lõike 3 kohaselt vastu võetud nõukogu rakendusotsusega nii, et õiglast osa ületavat taotluste hulka vähendatakse viie aasta jooksul alates kuupäevast, mil nõukogu rakendusotsus, mille alusel liikmesriik oma õiglast osa ületas, kehtivuse kaotas. Eelseisvate iga-aastaste tsüklite raames ja nõukogu rakendusotsusega tehtavaid vähendamisid peaks saama kohaldada kas eraldi või samaaegselt, tingimusel et need vastavad sellele taotluste arvule, mille võrra asjaomane liikmesriik panustas üle oma õiglase osa, ega ületa seda hulka.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

- (39) Kriisiolukorra või vääramatu jõu olukorraga silmitsi seisval liikmesriigil võib olla vaja ressursse ümber suunata, et tegeleda oma piiridele saabuvate kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute saabumisega. Selle tulemusena võib kõnealune liikmesriik vajada aega oma ressursside ümberkorraldamiseks ja suutlikkuse suurendamiseks, sealhulgas asjaomaste liidu asutuste toel. Kõnealune liikmesriik võib samuti vajada rohkem aega, et teha nende taotluste kohta otsused ilma taotlejaid oma territooriumile lubamata. Sellises olukorras peaks liikmesriigil olema võimalik kalduda kõrvale registreerimis- ja piirimenetluste tähtaegadest.
- (40) Kui liikmesriik kohaldab ühte või mitut käesolevas määruses sätestatud meetet, peaks ta teavitama kolmanda riigi kodanikke ja kodakondsuseta isikuid kohaldatavatest eranditest ja meetmete kestusest keeles, millest nad aru saavad või millest arusaamist võib neilt mõistlikult eeldada. Liikmesriigid on kohustatud käsitlema kõiki taotlejate menetluslikke erivajadusi ja vastuvõtu erivajadusi, mis võivad tekkida, ning andma vastavat teavet asjakohasel viisil. Lisaks kohalduvad määruse (EL) 2024/...⁺ artikkel 8 teabe andmise kohta ja artikli 36 lõige 3 seoses teabega taotluse suhtes tehtud otsuse vaidlustamise võimaluse kohta.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

- (41) Kui kohaldatakse erandeid varjupaigamenetlusest, peaksid pädevad asutused esikohale seadma menetluslike erivajadustega ja vastuvõtu erivajadustega, sealhulgas tagatised terviseprobleemidega taotlejatele. Kriisiolukorra või vääramatu jõu olukorraga silmitsi seisev liikmesriik ei tohiks seetõttu kohaldada erandeid varjupaigamenetlusest või peaks nende kohaldamise lõpetama, kui piirimenetluse kohaldamata jätmiseks on meditsiinilised põhjused kooskõlas määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 53 lõike 2 punktiga d või kui menetluslike erivajadustega taotlejatele ei saa pakkuda vajalikku toetust kooskõlas nimetatud määruse artikli 53 lõike 2 punktiga b või kui vastuvõtu erivajadustega taotlejatele ei saa pakkuda vajalikku toetust kooskõlas direktiiviga (EL) 2024/...⁺⁺. Asjaomane liikmesriik peaks esmajärjekorras läbi vaatama menetluslike erivajadustega isikute taotlused kooskõlas määrusega (EL) 2024/...⁺ ning direktiivi (EL) 2024/...⁺⁺ artikli 2 punktis 14 määratletud vastuvõtu erivajadustega isikute, eelkõige alaealiste ja nende pereliikmete taotlused.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada tekstidokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

- (42) Kriisiolukordades ja vääramatute jõu olukordades peaks liikmesriigil olema lubatud teha erand määrusest (EL) 2024/...⁺, et registreerida rahvusvahelise kaitse taotluste sooviavaldusi mitte hiljem kui nelja nädala jooksul pärast nende tegemist. Selline pikendamine ei tohiks piirata varjupaigataotlejate õigusi, mis on tagatud põhiõiguste hartaga, määrusega (EL) 2024/...⁺ ja direktiiviga (EL) 2024/...⁺⁺. Ilma et see piiraks taotluse esitamise ja nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmise vahele jäävaks ajaks võimaldatud erandi kohaldamist, peaks kriisiolukorras, mida iseloomustab kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute massiline saabumine, olema võimalik pikendada registreerimistähtaega üksnes algses nõukogu rakendusotsuses sätestatud tähtaja jooksul.
- (43) Kui liikmesriik seisab silmitsi kriisiolukorra või vääramatute jõu olukorraga, peaks tal olema võimalik pikendada rahvusvahelise kaitse taotluste piiril toimuvat läbivaatamist kuue nädala võrra. Pikendamist ei tohiks kasutada lisaks määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 51 lõike 2 kolmandas lõigus osutatud tähtajale.
- (44) Kui liikmesriik seisab silmitsi kriisiolukorra või vääramatute jõu olukorraga, peaks tal olema seoses piirimenetluse kohaldamisega võimalik taotleda mitme võimaluse hulgast valitud meetmete kohaldamist, võttes arvesse rändevoogude koosseisu ja nende mitmekesisust, sõltuvalt konkreetsest kriisiolukorrast.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

- (45) Kriisiolukordades, mida iseloomustab kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute massiline saabumine, või vääramatu jõu olukordades, võib osutada vajalikuks võimaldada liikmesriikidel mitte kohaldada piirimenetlust isikute suhtes, kes on pärit kolmandatest riikidest, mille puhul kogu liidu keskmine taotluste rahuldamise määr on alla 20 %. Sellise erandi kohaldamiseks tuleks nõukogu rakendusotsuses anda hinnang, et direktiivi (EL) 2024/...⁺ artiklis 32 osutatud asjaomase liikmesriigi valmisoleku plaanis sisalduvad meetmed on olukorraga tegelemiseks piisavad. Igal juhul on liikmesriigid kohustatud kohaldama piirimenetlust määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artikli 42 lõike 1 punktides c ja f osutatud olukordades.
- (46) Kriisiolukorras, mida iseloomustab rahvusvahelist kaitset taotlevate kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute massiline saabumine, võib osutada vajalikuks võimaldada liikmesriikidel vähendada piirimenetluse kohustusliku kohaldamise künnist, mis on sätestatud määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artikli 42 lõike 1 punktis j. Igal juhul ei tohiks künnis olla väiksem kui 5 %. Liikmesriigid on kohustatud kohaldama piirimenetlust nimetatud määruse artikli 42 lõike 1 punktides c ja f osutatud olukordades.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

- (47) Kriisiolukorras, mida iseloomustab rahvusvahelist kaitset taotlevate kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute massiline saabumine, võib olla vajalik laiendada määruse (EL) 2024/...⁺ artikliga 43 kehtestatud piirimenetluse kohaldamisala ning võimaldada liikmesriikidel teha piirimenetluse raames otsus ka taotluse põhjendatuse kohta juhtudel, kui taotlejal on sellise riigi kodakondsus või kui kodakondsuseta isik on sellise kolmanda riigi varasem alaline elanik, mille puhul rahvusvahelise kaitse andmise otsuste osakaal kogu liidus on 50 % või madalam. Selle tulemusena peaksid liikmesriigid kriisiolukorras piirimenetluse kohaldamisel jätkama kõnealuse määruse artiklites 43– 54 sätestatud piirimenetluse kohaldamist, kuid nad võivad laiendada piirimenetluse kohaldamist kolmanda riigi kodanikele või kodakondsuseta isikutele, kes on pärit kolmandatest riikidest, mille puhul kogu liidu keskmine taotluste rahuldamise määr on üle 20 %, kuid alla 50 %, võttes arvesse kiiresti muutuvaid kaitsevajadusi, mis võivad tekkida päritoluriigis, nagu on kajastatud Eurostati kord kvartalis ajakohastatavates andmetes. Selline piirimenetluse kohaldamisala laiendamine ei tohiks mõjutada kõnealuse määruse alusel kohustusliku piirimenetluse suhtes kohaldatavaid aluseid ja muid norme. Kui liikmesriigile antakse luba piirimenetluse kohaldamisala laiendada, ei tohiks kõnealuse menetluse raames läbi vaadatud taotlusi käsitada osana piisavast suutlikkusest vastavalt artiklile 47 ega võtta arvesse aastase ülempiiri kohaldamisel vastavalt kõnealuse määruse artiklile 50.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

- (48) Taotlejate kinnipidamine peaks toimuma kooskõlas aluspõhimõttega, et isikut ei tohiks kinni pidada üksnes sel põhjusel, et see isik taotleb rahvusvahelist kaitset, eelkõige kooskõlas liikmesriikide rahvusvaheliste õiguslike kohustustega ja Genfi konventsiooni artikliga 31. Kooskõlas direktiiviga (EL) 2024/...⁺ ei tohi alaealisi üldjuhul kinni pidada, vaid nad tuleks paigutada majutuskohhta, kus on alaealiste jaoks eritingimused, sealhulgas asjakohasel juhul kogukonnapõhisesse majutuskohhta, kus ei kohaldata vabaduse võtmist. Kuna kinnipidamine ei mõju alaealistele hästi, võiks seda kooskõlas liidu õigusega kasutada üksnes erandlikel asjaoludel, kus see on hädavajalik, kuid ainult viimase abinõuna ja võimalikult lühikese aja jooksul, ning mingil juhul ei tohi alaealisi paigutada vanglasse ega muusse õiguskaitse eesmärgil kasutatavasse asutusse. Alaealisi ei tohi vanematest või hooldajatest lahutada ning perekonna ühtsuse põhimõtte kohaselt tuleks alaealistega perekondade kinnipidamise asemel kasutada üldjuhul muid sobivaid võimalusi, paigutades nad neile sobivasse majutuskohhta. Peale selle tuleb teha kõik võimalik, et tagada piisavalt paljude muude selliste sobivate võimaluste olemasolu ja kättesaadavus, mida alaealiste kinnipidamise asemel kasutada.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

- (49) Rändajate vahendina kasutamise olukorras ja selle ärahoidmiseks, et kolmas riik või vaenulik valitsusväline osaleja võtab sihikule kindla kodakondsusega isikud või teatavatesse kategooriatesse kuuluvad kolmanda riigi kodanikud või kodakondsuseta isikud, peaks liikmesriigil olema võimalik teha erandeid käesolevas määruuses sätestatud varjupaigamenetlusest, tehes otsuse rahvusvahelise kaitse taotluste põhjendatuse kohta piirimenetluse raames, nagu on sätestatud määruuse (EL) 2024/...⁺ artiklites 44–55. Järgida tuleks nimetatud määruuses sätestatud põhimõtteid ja tagatise. Nõukogu rakendusotsuses, millega antakse liikmesriigile luba osutatud erandeid kohaldada, tuleks täpsustada, millised kolmanda riigi kodanikud või kodakondsuseta isikud on vahendina kasutamise olukorras. Selle erandi kohaldamisel tuleks erilist tähelepanu pöörata teatavatesse kategooriatesse kuuluvatele kolmanda riigi kodanikele või kodakondsuseta isikutele, keda on vahendina kasutatud, eelkõige alla 12-aastastele alaealistele ja nende pereliikmetele, ning menetluslike või vastuvõtu erivajadustega haavatavatele isikutele. Kõnealused rühmad tuleks seega piirimenetluse kohaldamisalast kas välja jätta või juhul kui individuaalse hindamise põhjal leitakse, et nende taotlused on tõenäoliselt põhjendatud, tuleks selle menetluse kohaldamine nende suhtes lõpetada. Nende kahe võimaluse vahel valimisel jääb kaalutusõigus kõnealuse erandi kohaldamist taotlevale liikmesriigile. Taotluses näidatud valikut tuleks kajastada nõukogu rakendusotsuses, millega antakse luba kõnealust erandit kohaldada. Selline piirimenetluse kohaldamisala laiendamine rändajate vahendina kasutamise olukorra puhul ei tohiks mõjutada määruuse (EL) 2024/...⁺ alusel kohustusliku piirimenetluse suhtes kohaldatavaid aluseid ja muid norme. Kui liikmesriigile antakse luba piirimenetluse kohaldamisala laiendada, ei tohiks kõnealuse menetluse raames läbi vaadatud taotlusi käsitada osana piisavast suutlikkusest vastavalt artiklile 48 ega võtta arvesse aastase ülempiiri kohaldamisel vastavalt nimetatud määruuse artiklile 51.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruuse number.

- (50) Selleks et toetada asjaomast liikmesriiki käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvatele kolmanda riigi kodanikele ja kodakondsuseta isikutele vajaliku abi andmisel, peaks ÜRO asutustel, eeskätt ÜRO pagulaste ülemvolinikul, ja muudel asjaomastel partnerorganisatsioonidel, kellele liikmesriigid on usaldanud konkreetsete ülesannete täitmise, olema tegelik juurdepääs piirile direktiivis (EL) 2024/...⁺ ja määruses (EL) 2024/...⁺⁺ sätestatud tingimustel. ÜRO pagulaste ülemvolinikule peaks olema võimaldatud juurdepääs taotlejatele, sealhulgas neile, kes asuvad piiril. Selleks peaks asjaomane liikmesriik tegema koostööd nende organisatsioonidega.
- (51) Tuleks sätestada erinormid kriisiolukordadeks, mida iseloomustab massiline saabumine, ning vääramatu jõu olukordadeks, et võimaldada liikmesriikidel määrmuses (EL) 2024/...⁺⁺⁺ sätestatud tähtaegu rangetel tingimustel pikendada, kui erakorralise olukorra tõttu ei ole võimalik nendest tähtaegadest kinni pidada. Sellist pikendamist tuleks samaaegselt kohaldada vastuvõtmistaotluste ja tagasivõtmisteadete saatmise ja neile vastamise tähtaegade suhtes ning taotleja vastutavale liikmesriigile üleandmise tähtaja suhtes. Tähtaegu tuleks pikendada olenemata sellest, kas kõnealuse määrusega on teatavate olukordade jaoks ette nähtud lühemad tähtajad.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

- (52) Selleks et tagada tõhus juurdepääs rahvusvahelise kaitse andmise menetlusele, kui üleandmist ei toimu, kuna kriisiolukord, mida iseloomustab massiline saabumine, või vääramatu jõu olukord püsib, või kui üleandev liikmesriik ei vii üleandmist läbi, kui taotleja on üleandva liikmesriigi pädevatele asutustele kättesaadav, tuleks kehtestada maksimaalne tähtaeg, mille jooksul sellise olukorraga silmitsi seisev liikmesriik peab üleandmise läbi viima. Kõnealune maksimaalne tähtaeg ei tohiks olla pikem kui üks aasta alates sellest, kui teine liikmesriik vastuvõtmispalve rahuldab, tagasivõtmisteate kinnitas või kui tehti lõplik otsus üleandmisotsuse edasikaebuse või vaide suhtes, millel on määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 43 lõike 3 kohaselt peatav mõju. See maksimaalne tähtaeg ei piira võimalust pikendada üleandmise tähtaegu vastavalt nimetatud määruse artikli 46 lõikele 2.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

- (53) Selleks et vältida olukorda, kus Euroopa ühine varjupaigasüsteem muutub mittetoimivaks, kuna massiline saabumine on sellise erakorralise ulatuse ja intensiivsusega, et isegi kui liikmesriigil on hästi ettevalmistatud varjupaiga-, vastuvõtu- ja tagasisaatmissüsteem ja kui kogu liit selle olukorraga ei tegele, võib tekkida suur oht, et taotlejate kohtlemises esineb tõsiseid puudusi, peaks liikmesriigil kõnealuste kõige erandlikumate asjaolude korral olema võimalik olla vabastatud taotleja tagasivõtmise kohustusest vastavalt määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 16 lõikele 2 ja artikli 38 lõikele 4. Siiski tuleks selle tagamiseks, et sellise erandi kohaldamine ei too kõnealuse olukorraga silmitsi seisvale liikmesriigile kaasa täiendavat survet, kohaldada seda erandit tagasiulatuvalt üksnes nende taotluste sooviavalduste suhtes, mis on selles liikmesriigis juba registreeritud nelja kuu jooksul enne nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmise kuupäeva.
- (54) Kui kooskõlas määrusega (EL) 2024/...⁺⁺ annavad objektiivsed asjaolud alust arvata, et rahvusvahelise kaitse taotlused, mille on esitanud teatavast päritolu- või eelmisest peamisest elukohariigist või selle osast pärit taotlejate rühmad või mis on esitatud kõnealusest määrusest tulenevate kriteeriumide alusel, võivad olla põhjendatud, siis on taotluse põhjendatuse võimalikult kiire läbivaatamine ning rahvusvahelise kaitse kiire ja tõhusa andmise võimaldamine kriisiolukorras nii menetlevate ametiasutuste kui ka asjaomaste taotlejate huvides.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 70/23 [2016/0223 (COD)] sisalduva määruse number.

- (55) Taotlejatel, kelle taotlusi vaadatakse läbi käesolevas määruses sätestatud kiirendatud menetluses, on kõik õigused ja tagatised, millele taotlejatel on õigus kooskõlas määrusega (EL) 2024/...⁺, sealhulgas õigus teabele ja õigus tõhusale õiguskaitsevahendile.
- (56) Kui kohaldatakse komisjoni soovitus kiirendatud menetluse kohta, ei tohiks põhjendatuse kindlakstegemiseks vestlust korraldada, kuid kui on kahtlusi, kas taotleja kuulub nimetatud soovitusel kindlaks määratud isikute kategooriasse või kategooriatesse või kas välistamise alused on kohaldatavad, võib selline vestlus olla vajalik. Igal juhul ei tohiks menetlus kesta kauem kui neli nädalat alates taotluse esitamise kuupäevast. Kui liikmesriik on kindlaks teinud, et taotleja kujutab ohtu sisejulgeolekule, peaks asjaomasel liikmesriigil olema võimalik selle taotleja suhtes kiirendatud menetlust mitte kohaldada. Sellisel juhul tuleks taotlus läbi vaadata vastavalt määruse (EL) 2024/...⁺ artiklitele 36 ja 40.
- (57) Taotlejad, kelle taotlusi vaadatakse läbi käesolevas määruses sätestatud kiirendatud menetluses, peaksid vastavalt määruse (EL) 2024/...⁺ artiklile 29 saama oma staatust tõendava dokumendi selles keeles, millest nad aru saavad või millest arusaamist saab neilt mõistlikult eeldada.

⁺ ELT: palun lisada dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

- (58) Kiirendatud menetluse kohaldamise eri etappides võib konsulteerida asjaomaste liidu asutuste, ÜRO pagulaste ülemvoliniku ja muude asjaomaste organisatsioonidega.
- (59) Et tagada piisav valmisolek kriisilukorraks, peaksid liikmesriigid lisama oma valmisoleku plaani meetmed, mis on kriisilukorraks reageerimiseks ja selle lahendamiseks vajalikud, sealhulgas meetmed, mida on vaja, et lahendada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi toimimisega seotud probleemid ning kaitsta rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate õigusi ning suurendada asjaomase liikmesriigi edaspidist vastupanuvõimet. Liikmesriigid peaksid samuti kasutama kõiki riigisisese ja liidu õiguse alusel kättesaadavaid vahendeid, sealhulgas kasutama ära komisjoni soovitusel (EL) 2020/1366¹⁵ esitatud rändevaldkonna valmisolekut ja kriisiohjet puudutava ELi mehhanismi kohaseid ennetus- ja varajase hoiatamise vahendeid.
- (60) Ilma et see piiraks eespool sätestatud ja kui see on asjakohane, tuleks kriisilukorras kasutusele võtta kõik toetusvahendites sisalduvad kriisimehhanismid, eelkõige rahaline ja operatiivtoetus, mida liidu asutused, liidu fondid ja liidu elanikkonnakaitse mehhanism saavad anda kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega. Seejärel peaks komisjon tehnilise tasandi rändefoorumi raames tagama koordineerimise ja teabevahetuse teiste platvormidega, mis on olulised kriisilukorra ohjamiseks, sealhulgas rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava ELi võrgustikuga vastavalt komisjoni soovitusel (EL) 2020/1366 ning kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva integreeritud korraga (IPCR).

¹⁵ Komisjoni 23. septembri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1366 rändevaldkonna valmisolekut ja kriisiohjet puudutava ELi mehhanismi kohta (rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava) (ELT L 317, 1.10.2020, lk 26).

- (61) Kriisiolukorra või vääramatu jõu olukorraga silmitsi seisev liikmesriik võib taotleda toetust varjupaigaametilt, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametilt või Europolilt vastavalt nende volitustele. Lisaks ja asjakohasel juhul võib varjupaigaamet pakkuda abi omal algatusel kooskõlas määruse (EL) 2021/2303 artikli 16 lõike 1 punktiga d, samal ajal kui Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet võib kokkuleppel asjaomase liikmesriigiga pakkuda abi tagasisaatmise valdkonnas kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 artiklitega 48, 50, 52 ja 53 ning Europol võib pakkuda abi kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/794¹⁶ artikli 6 lõikega 1.
- (62) Selleks et toetada liikmesriike, kes viivad solidaarsusmeetmena läbi ümberpaigutamist, tuleks liidu eelarvest anda rahalist toetust, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1147¹⁷ sätestatud temaatilisest rahastust.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/794, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol) ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2009/371/JSK, 2009/934/JSK, 2009/935/JSK, 2009/936/JSK ja 2009/968/JSK (ELT L 135, 24.5.2016, lk 53).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1147, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (ELT L 251, 15.7.2021, lk 1).

- (63) Kuna käesoleva määruse eesmärged, nimelt näha ette varjupaigamenetlusi ja asjakohasel juhul solidaarsust käsitlevate normide vajalik kohandamine selleks et tagada liikmesriikide suutlikkus tegeleda liidus varjupaiga- ja rändealduse valdkonna kriisiolukordade ja vääramatu jõu olukordadega, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (64) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Arvestades, et käesoleva määruse artiklid 12 ja 13 ning artiklid 1–6, niivõrd kui need puudutavad artiklites 12 ja 13 sätestatud erandeid, kujutavad endast muudatusi Euroopa Ühenduse ja Taani Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu (mis käsitleb kriteeriumide ja mehhanismide kehtestamist selle riigi määramiseks, kes vastutab Taanis või mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest, ning sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist Dublini konventsiooni tõhusa kohaldamise eesmärgil)¹⁸ artikli 3 tähenduses, peab Taani teatama komisjonile oma otsusest selle kohta, kas kõnealuste muudatuste sisu rakendada või mitte, muudatuste vastuvõtmise ajal või 30 päeva jooksul pärast seda.

¹⁸ ELT L 66, 8.3.2006, lk 38.

- (65) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (66) Islandi ja Norra puhul kujutavad käesoleva määruse artiklid 12 ja 13 ning artiklid 1–6, niivõrd kui need puudutavad artiklites 12 ja 13 sätestatud erandeid, endast uusi õigusakte valdkonnas, mis on hõlmatud Euroopa Ühenduse ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (mis käsitleb liikmesriigis või Islandil või Norras esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava riigi määratlemise kriteeriume ja mehhanisme)¹⁹ lisaga.
- (67) Šveitsi puhul kujutavad käesoleva määruse artiklid 12 ja 13 ning artiklid 1–6, niivõrd kui need puudutavad artiklites 12 ja 13 sätestatud erandeid, endast õigusakte või meetmeid, millega muudetakse või täiendatakse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (liikmesriigis või Šveitsis esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava riigi määramise kriteeriumide ja mehhanismide kohta)²⁰ artikli 1 sätteid.

¹⁹ EÜT L 93, 3.4.2001, lk 40.

²⁰ ELT L 53, 27.2.2008, lk 5.

- (68) Liechtensteini puhul kujutavad käesoleva määruse artiklid 12 ja 13 ning artiklid 1–6, niivõrd kui need puudutavad artiklites 12 ja 13 sätestatud erandeid, endast õigusakte või meetmeid, millega muudetakse või täiendatakse Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (liikmesriigis või Šveitsis esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava riigi määramise kriteeriumide ja mehhanismide kohta) artikli 1 sätteid, millele viidatakse protokollis (Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahel Liechtensteini Vürstiriigi ühinemise kohta Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga, mis käsitleb liikmesriigis või Šveitsis esitatud varjupaigataotluse läbivaatamise eest vastutava riigi määramise kriteeriume ja mehhanisme)²¹ artiklis 3,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

²¹ ELT L 160, 18.6.2011, lk 39.

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesolevas määruses käsitletakse liidu rände- ja varjupaigavaldkonna erakorralisi kriisiolukordi, sealhulgas rändajate vahendina kasutamist, ja vääramatü jõu olukordi, ajutiste meetmete abil. Selles sätestatakse tõhustatud solidaarsus- ja toetusmeetmed, mis tuginevad määrusele (EL) 2024/...⁺, tagades samal ajal vastutuse õiglase jagamise, ning ajutised erinormid, millega tehakse erand määrustes (EL) 2024/...⁺ ja (EL) 2024/...⁺⁺ sätestatud normidest.
2. Käesoleva määruse kohaselt vastu võetud ajutised meetmed peavad vastama vajalikkuse ja proportsionaalsuse nõuetele, olema asjakohased nende eesmärkide saavutamiseks ning rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate õiguste kaitse tagamiseks ning olema kooskõlas liikmesriikide kohustustega, mis tulenevad põhiõiguste hartast, rahvusvahelisest õigusest ja varjupaigaküsimusi käsitlevast liidu õigustikust. Käesolev määrus ei mõjuta aluspõhimõtteid ja tagatise, mis on kehtestatud õigusaktidega, millest käesoleva määruse kohaselt on lubatud erandeid teha.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

3. Käesoleva määruse kohaselt vastu võetud meetmeid kohaldatakse ainult sellises ulatuses, mis on olukorra tõsiduse tõttu rangelt vajalik, ajutiselt ja piiratud viisil ning üksnes erandlikel asjaoludel. Liikmesriigid võivad kohaldada IV peatükis sätestatud meetmeid ja saada kasu III peatükis sätestatud meetmetest üksnes taotluse korral ning artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuses sätestatud ulatuses, ilma et see piiraks artikli 10 lõike 5 kohaldamist.
4. Käesoleva määruse kohaldamisel tähendab kriisiolukord järgmist:
- a) erakorraline olukord, kus kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute massiline saabumine liikmesriiki maa-, mere- või õhuteed pidi, sealhulgas maabumine otsingu- ja päästeoperatsiooni järgselt, on nii ulatuslik ja sellist laadi, et kui võtta muu hulgas arvesse liikmesriigi rahvaarvu, SKPd ja geograafilisi iseärasusi, sealhulgas territooriumi suurst, halvab see – sealhulgas kohaliku või piirkondliku tasandi olukorra tagajärjel – liikmesriigi hästi ettevalmistatud varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemi, sealhulgas lastekaitseteenused, või tagasisaatmissüsteemi niivõrd, et sellel võivad olla tõsised tagajärjed Euroopa ühise varjupaigasüsteemi toimimisele, või
 - b) rändajate vahendina kasutamise olukord, kus kolmas riik või vaenulik valitsusväline osaleja soodustab või hõlbustab kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute liikumist välispiiridele või liikmesriiki eesmärgiga destabiliseerida liitu või liikmesriiki ning kui selline tegevus võib ohustada liikmesriigi põhifunktsioone, sealhulgas avaliku korra säilitamist või riigi julgeoleku kaitset.

Liikmesriigid võivad taotleda luba III ja IV peatükis loetletud meetmete kohaldamiseks, eelkõige juhul, kui rahvusvahelise kaitse taotluste arv suureneb välispiiril ootamatult ja märkimisväärselt. Liikmesriigid võivad vahendina kasutamise olukorras kohaldada artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuses sätestatud erandeid üksnes selliste kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute suhtes, keda kasutatakse vahendina ja kes on kinni peetud või leitud välispiiri, st liikmesriigi maismaapiiri, sealhulgas jõe- ja järvepiiri, merepiiri ja liikmesriigi lennujaamade, jõe-, mere- ja järvesadamate, kui need ei ole sisepiirid, läheduses seoses ebaseadusliku maismaa-, mere- või õhupiiri ületamisega või kes on maabunud pärast otsingu- ja päästeoperatsioone või ilmunud ise piiripunktidesse.

5. Käesoleva määruse kohaldamisel viitab vääramatul jõud ebatavalistele ja ettenägematutele asjaoludele, mis ei ole liikmesriigi kontrolli all ja mille tagajärgi ei oleks kogu igakülgselt hoolsusele vaatamata olnud võimalik vältida ning mis takistavad asjaomasel liikmesriigil täita määrustest (EL) 2024/...⁺ ning (EL) 2024/...⁺⁺ tulenevaid kohustusi.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

II peatükk

Juhtimine

Artikkel 2

Liikmesriigi põhjendatud taotlus

1. Kui liikmesriik leiab, et ta on kriisiolukorras või vääramatu jõu olukorras, võib ta kõnealustest erandlikest asjaoludest tulenevalt esitada komisjonile põhjendatud taotluse, et saada kasu solidaarsusmeetmetest, mis võimaldavad kõnealust olukorda asjakohaselt hallata, ja näha ette võimalikud erandid asjakohastest varjupaigamenetluse normidest, tagades samal ajal taotlejate põhiõiguste austamise.
2. Lõikes 1 osutatud põhjendatud taotlus peab sisaldama järgmist:
 - a) kirjeldus järgmise kohta:
 - i) kuidas artikli 1 lõike 4 punktis a osutatud kriisiolukord on halvanud liikmesriigi varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemi, sealhulgas lastekaitseteenused, ja olukorra lahendamiseks seni võetud meetmed ning põhjendus selle kohta, et kõnealune süsteem, mis on küll hästi ettevalmistatud, ei võimalda juba võetud meetmetele vaatamata olukorraga toime tulla, või

- ii) kuidas liikmesriik seisab silmitsi artikli 1 lõike 4 punktis b osutatud rändajate vahendina kasutamise olukorraga, mis ohustab riigi põhifunktsioone, sealhulgas avaliku korra säilitamist või riigi julgeoleku kaitset, või
- iii) kuidas liikmesriik seisab silmitsi ebatavaliste ja ettenägematute asjaoludega, mis ei ole tema kontrolli all, mille tagajärgi ei oleks igakülgselt hoolsusele vaatamata olnud võimalik vältida, ning kuidas kõnealune väärmatu jõu olukord takistab liikmesriigil täita oma määruse (EL) 2024/...⁺ artiklis 27, artikli 45 lõikes 1 ja artikli 51 lõikes 2 ning määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artiklites 39, 40, 41 ja 46 sätestatud kohustusi;
- b) asjakohasel juhul artikli 8 lõikes 1 sätestatud selliste solidaarsusmeetmete liik ja tase, mida ta peab vajalikuks;
- c) asjakohasel juhul artiklites 10–13 sätestatud erandid, mida ta peab vajalikuks, ning
- d) kui liikmesriik taotleb artikli 11 lõikes 6 sätestatud erandi kohaldamist, siis kas ta kavatseb ette näha piirimenetluse välistamise kõnealuse artikli lõike 7 punktis a või b osutatud teatava kategooria taotlejate puhul või lõpetada piirimenetluse kohaldamise teatava kategooria taotlejate puhul kõnealuse artikli lõikes 9 sätestatud individuaalse hindamise alusel.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

Artikkel 3

Komisjoni rakendusotsus, millega tehakse kindlaks kriisiolukorra või vääramatu jõu olukorra olemasolu

1. Pärast artiklis 2 osutatud põhjendatud taotluse esitamist hindab komisjon tihedas koostöös taotluse esitanud liikmesriigiga ning konsulteerides asjaomaste liidu asutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, eelkõige ÜRO pagulaste ülemvoliniku ja IOMiga, kiiresti olukorda ning, kui artiklis 1 osutatud tingimused on täidetud, võtab vastu käesoleva artikli lõikes 8 osutatud rakendusotsuse.
2. Komisjon võib samuti võtta vastu soovitusi, mis käsitleb kiirendatud menetluse kohaldamist rahvusvahelise kaitse andmisel teatava kategooria taotlejatele, nagu on osutatud artiklis 14.
3. Komisjon teavitab viivitamata Euroopa Parlamenti, nõukogu ja liikmesriike sellest, et ta viib läbi lõikes 1 osutatud hindamise.
4. Kui komisjon hindab, kas liikmesriik seisab silmitsi rändajate vahendina kasutamise olukorraga vastavalt käesoleva määruse artikli 1 lõike 4 punktile b, hindab ta muu hulgas järgmist:
 - a) kas kolmas riik või vaenulik valitsusväline osaleja hõlbustab kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute liikumist liitu;
 - b) kas liikmesriigi esitatud teabest nähtub piisavalt, et punkti a kohase tegevuse eesmärk on liitu või asjaomast liikmesriiki destabiliseerida;

- c) kas rahvusvahelise kaitse taotluste arv on välispiiril või asjaomases liikmesriigis taotluste keskmise arvuga võrreldes ootamatult ja märkimisväärselt suurenenud;
 - d) kas rändajate vahendina kasutamise olukorrast asjaomase liikmesriigi rände- ja varjupaigasüsteemile tulenevale mõjule ei saa toetusvahendite hulka kuuluvate meetmete abil piisavalt reageerida kooskõlas määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 6 lõikega 3.
5. Komisjon teeb kindlaks, kas lõikes 1 sätestatud tingimused seoses olukorraga, millega liikmesriik silmitsi seisab, on täidetud, võttes arvesse artiklis 2 osutatud põhjendatud taotlust ja arvestades asjaomase liikmesriigi kohta esitatud teavet ja selle kohta käivaid näitajaid, nagu on osutatud määruse (EL) 2024/...⁺ artiklis 9. Komisjon hindab põhjendatud taotluses esitatud teavet, võttes arvesse asjaomases liikmesriigis kahe eelnenud kuu jooksul valitsenud olukorda ja võrreldes seda liidus valitseva üldise olukorraga.
6. Komisjon teeb eelkõige kindlaks:
- a) kas taotluse esitanud liikmesriigi varjupaiga- või vastuvõtusüsteem, sealhulgas lastekaitseteenused, või rändesüsteem, mis on küll hästi ettevalmistatud, ja olenemata juba võetud meetmetest, on kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute massilise saabumise tõttu halvatud, luues olukorra, millega liikmesriik ei suuda toime tulla, ning kas sellel võivad olla tõsised tagajärjed Euroopa ühise varjupaigasüsteemi toimimisele;

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

- b) kas liikmesriik seisab silmitsi artikli 1 lõike 4 punktis b osutatud rändajate vahendina kasutamise olukorraga, millele tuleb reageerida käesolevas määruses sätestatud meetmete vajaliku ja proportsionaalse kasutamisega;
 - c) kas liikmesriik seisab silmitsi ebatavaliste ja ettenägematute asjaoludega, mis ei ole tema kontrolli all ja mille tagajärgi ei oleks olnud võimalik vältida vaatamata igakülgsele hoolsusele, ning kuidas selline väärmatu jõu olukord takistab liikmesriigil täita oma määruse (EL) 2024/...⁺ artiklis 27, artikli 51 lõikes 2, artikli 60 lõikes 1 ning määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artiklites 39, 40, 41 ja 46 sätestatud kohustusi.
7. Käesoleva artikli lõikes 8 osutatud rakendusotsuse vastuvõtmisel näitab komisjon, miks ei saa rändajate vahendina kasutamise olukorrale määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artikli 6 lõike 3 kohase toetusvahendi meetmetega piisavalt reageerida.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

8. Kui komisjon teeb vastavalt käesoleva artikli lõikele 5 kindlaks, et lõikes 1 osutatud hinnangust nähtub, et artiklis 1 sätestatud tingimused on täidetud, võttes arvesse artiklis 2 osutatud põhjendatud taotlust ja arvestades asjaomase liikmesriigi kohta esitatud teavet ja näitajaid, nagu on osutatud määruse (EL) 2024/...⁺ artiklis 9, võtab komisjon viivitamata ja igal juhul hiljemalt kahe nädala jooksul alates käesoleva määruse artiklis 2 osutatud põhjendatud taotluse esitamisest vastu rakendusotsuse, milles määratakse kindlaks, kas taotluse esitanud liikmesriik on käesoleva määruse artikli 1 lõike 4 punktis a või b osutatud kriisiolukorras või vääramatu jõu olukorras. Komisjon edastab rakendusotsuse Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Artikkel 4

*Komisjoni ettepanek ja nõukogu rakendusotsus,
millega antakse luba kohaldada erandeid ja kehtestatakse solidaarsusmeetmed*

1. Samaaegselt artiklis 3 osutatud komisjoni rakendusotsuse vastuvõtmisega teeb komisjon asjakohasel juhul ettepaneku nõukogu rakendusotsuse kohta. Komisjon teavitab viivitamata Euroopa Parlamenti kõnealusest ettepanekust.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

2. Komisjoni ettepanekus lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsuse kohta tagatakse vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtete järgimine ning see sisaldab järgmist:
- a) asjakohasel juhul artiklites 10–13 osutatud konkreetsed erandid, mida liikmesriigil peaks olema lubatud kohaldada;
 - b) asjakohasel juhul, kui liikmesriik seisab silmitsi kriisiolukorraga, solidaarsusmeetmete kava eelnõu, mis koostatakse pärast liikmesriigiga konsulteerimist, millega tagatakse toetavate liikmesriikide täielik kaalutusõigus solidaarsusmeetmete liikide valimisel, ning mis sisaldab:
 - i) asjakohasel juhul ümberpaigutamismeetmetesse panustamise kogumahtu, mis on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks;
 - ii) asjakohasel juhul artikli 8 lõike 1 punktides b ja c osutatud muid kohaseid solidaarsusmeetmeid ja selliste meetmete taset, mida on vaja konkreetse kriisiolukorra lahendamiseks;
 - iii) asjakohasel juhul nende solidaarsusmeetmete kogumahtu, mis võetakse iga-aastase solidaarsusreservi raames kättesaadavatest lubadustest;
 - iv) kui iga-aastase solidaarsusreservi raames kättesaadavad lubadused ei kata käesoleva punkti alapunktides i ja ii kindlaks määratud vajadusi, nähakse solidaarsusmeetmete kavas ette selliste vajaduste katmiseks vajalikud täiendavad lubadused, ning

- v) iga liikmesriigi esialgne panus tema õiglasesse osasse, mis arvutatakse kooskõlas määruse (EL) 2024/...⁺ artiklis 66 sätestatud jaotuse valemiga, ning
- c) juhul kui liikmesriik seisab silmitsi artikli 1 lõike 4 punktis b osutatud kriisiolukorraga, need kolmanda riigi kodanikud või kodakondsuseta isikud, kes on asjaomases olukorras.

Liikmesriigi solidaarsusvajaduste kindlaksmääramisel võtab komisjon arvesse, kas liikmesriik on juba toetatav liikmesriik vastavalt määruse (EL) 2024/...⁺ artiklitele 58 ja 59.

Kui liikmesriik artiklis 2 osutatud põhjendatud taotluses arwab, et ümberpaigutamine on olukorra lahendamiseks peamine või ainus solidaarsusmeede, võtab komisjon nimetatud taotlust oma nõukogu rakendusakti ettepanekus arvesse, ilma et see piiraks toetavate liikmesriikide kaalutusõigust solidaarsusmeetmete liikide vahel valida.

3. Nõukogu hindab lõikes 1 osutatud komisjoni ettepanekut nõukogu rakendusotsuse kohta ning võtab kahe nädala jooksul pärast selle ettepaneku kättesaamist vastu rakendusotsuse, millega antakse liikmesriigile luba kohaldada artiklites 10–13 sätestatud erandeid ning kehtestatakse käesoleva artikli lõike 2 punktis b osutatud solidaarsusmeetmete kava, sealhulgas solidaarsusmeetmed, mida liikmesriik saab olukorraga tegelemiseks kasutada.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

4. Asjakohasel juhul, kui komisjon võtab vastu lõikes 1 osutatud ettepaneku nõukogu rakendusotsuse kohta, võib ta võtta vastu soovitusel, mis käsitleb kiirendatud menetluse kohaldamist rahvusvahelise kaitse andmisel teatava kategooria taotlejatele, nagu on osutatud artiklis 14.
5. Nõukogu rakendusotsuses tagatakse vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtete järgimine ning esitatakse otsuse aluseks olevad põhjendused ning määratakse kindlaks kuupäev, millest alates artiklites 10–13 sätestatud erandeid võib kohaldada, samuti nende kohaldamise ajavahemik kooskõlas artikliga 5. Nõukogu rakendusotsuses:
 - a) määratakse asjakohasel juhul kindlaks artiklites 10–13 osutatud konkreetsed erandid, mida asjaomasel liikmesriigil lubatakse kohaldada;
 - b) kehtestatakse asjakohasel juhul solidaarsusmeetmete kava, mis hõlmab järgmist:
 - i) ümberpaigutamismeetmetes osalemise kogumaht, mis on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, võttes täiel määral arvesse komisjoni hinnangut;
 - ii) artikli 8 lõike 1 punktides b ja c osutatud muud kohased solidaarsusmeetmed ja selliste meetmete tase, mida on vaja kriisiolukorraga tegelemiseks;
 - iii) solidaarsusmeetmete koguarv, mis võetakse iga-aastasest solidaarsusreservist;

- iv) kriisiolukorraga tegelemise vajaduste katmiseks vajalikud täiendavad lubadused, kui iga-aastase solidaarsusreservi raames kättesaadavatest lubadustest ei piisa;
- v) iga liikmesriigi lubatud konkreetne panus vastavalt tema õiglasele osale, mis arvutatakse kooskõlas määruse (EL) 2024/...⁺ artiklis 66 sätestatud jaotamisega;
- c) juhul kui asjaomane liikmesriik seisab silmitsi artikli 1 lõike 4 punktis b osutatud kriisiolukorraga, need kolmanda riigi kodanikud või kodakondsuseta isikud, kes on asjaomases olukorras.

Nõukogu edastab rakendusotsuse viivitamata Euroopa Parlamendile ja komisjonile.

Artikkel 5

Kestus

1. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 3 kohaldamist, kohaldatakse artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuses sätestatud erandeid ja solidaarsusmeetmeid kolm kuud. Kui kõnealust otsust ei ole artikli 6 lõike 3 kohastel tingimustel kehtetuks tunnistatud, võib kõnealust tähtaega ühe korra pikendada kolme kuu võrra pärast komisjonilt kinnituse saamist, et kõnealune kriisiolukord või vääramatute jõu olukord püsib.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

2. Lõikes 1 osutatud tähtaja lõpus ja asjaomase liikmesriigi taotlusel võib komisjon esitada ettepaneku uue nõukogu rakendusotsuse kohta, et muuta või pikendada artikli 4 lõikes 5 osutatud konkreetseid erandeid või solidaarsusmeetmete kava sellise ajavahemiku võrra, mis ei ületa kolme kuud. Juhul kui kõnealust otsust ei ole artikli 6 lõike 3 kohaselt kehtetuks tunnistatud, võib kõnealust tähtaega ühe korra pikendada kolme kuu võrra pärast komisjonilt kinnituse saamist, et kriisiolukord või vääramatu jõu olukord püsib. Kohaldatakse artikli 4 lõikeid 3 ja 5.
3. Kriisiolukorra või vääramatu jõu olukorraga silmitsi seisev liikmesriik ei kohalda artikleid 10–13 kauem, kui on rangelt vajalik olukorraga tegelemiseks, ning ühelgi juhul kauem kui artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuses sätestatud ajavahemiku jooksul. Meetmete kohaldamise kogukestus ei tohi ületada kriisiolukorra või vääramatu jõu olukorra kestust ning see on maksimaalselt 12 kuud.

Artikkel 6

Seire

1. Komisjon ja nõukogu seiravad pidevalt, kas kriisiolukord või artikli 3 lõikes 8 osutatud komisjoni rakendusotsuses kindlaks määratud vääramatu jõu olukord püsib.
2. Komisjon pöörab erilist tähelepanu põhiõiguste ja humanitaarnormide järgimisele ning võib taotleda, et varjupaigaamet alustaks konkreetset seiret vastavalt määruse (EL) 2021/2303 artikli 15 lõikele 2.

3. Kui komisjon leiab, et kriisiolukorra või vääramatu jõu olukorra kindlaksmääramise tinginud asjaolud enam ei esine, teeb ta ettepaneku artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsus kehtetuks tunnistada. Kui komisjon peab asjakohase teabe põhjal asjakohaseks, teeb ta ettepaneku võtta vastu uus nõukogu rakendusotsus, millega antakse luba kehtestatud meetmeid artikli 5 lõike 2 kohaselt muuta või pikendada.
4. Iga kolme kuu järel pärast artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuse jõustumist teavitab komisjon Euroopa Parlamenti ja nõukogu kõnealuse otsuse kohaldamisest, eelkõige kriisiolukorra või vääramatu jõu olukorra lahendamiseks võetud meetmete tulemuslikkusest, ning teeb kindlaks, kas olukord püsib ja kas meetmete kohaldamine on endiselt vajalik ja proportsionaalne.

Artikkel 7

ELi solidaarsuskoordinaator

Määruse (EL) 2024/...⁺ artiklitega 15 ja 60 loodud ELi solidaarsuskoordinaator teeb lisaks nimetatud artiklites loetletud ülesannetele järgmist:

- a) toetab ümberpaigutamist asjaomasest liikmesriigist toetavasse liikmesriiki vastavalt käesolevale määrusele;
- b) edendab liikmesriikide seas valmisolekut, koostööd ja vastupanuvõimet varjupaiga ja rände valdkonnas, sealhulgas parimate tavade jagamise kaudu.

⁺ ELT: palun lisada dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

Selleks hoiab rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava ELi võrgustik ELi solidaarsuskoordinaatorit kursis rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava asjakohaste etappide raames vastavalt soovitusel (EL) 2020/1366 selle algses versioonis.

ELi solidaarsuskoordinaator esitab iga kahe nädala järel ülevaate ümberpaigutamismehhanismi rakendamise ja toimimise seisu kohta. Ülevaade edastatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

III peatükk

Kriisiolukorras kohaldatavad solidaarsusmeetmed

Artikkel 8

Solidaarsus- ja toetusmeetmed kriisiolukorras

1. Kriisiolukorraga silmitsi seisev liikmesriik võib artiklis 2 osutatud põhjendatud taotluses taotleda järgmist liiki toetust:
 - a) ümberpaigutamised, mis viiakse läbi määruse (EL) 2024/...⁺ artiklites 67 ja 68 sätestatud menetluste kohaselt ja mida kohaldatakse:
 - i) rahvusvahelise kaitse taotlejate suhtes;

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

- ii) kui asjaomane osalev ja toetatav liikmesriik on selles kahepoolset kokku leppinud, siis selliste rahvusvahelise kaitse saajate suhtes, kellele on antud rahvusvaheline kaitse vähem kui kolm aastat enne iga-aastase solidaarsusreservi loomist käsitleva nõukogu rakendusakti vastuvõtmist;
 - b) rahaline toetus, mis on suunatud meetmetele, mis on asjakohased kriisilukorraga tegelemiseks asjaomases liikmesriigis või asjaomastes kolmandates riikides, austades täielikult inimõigusi, ning mida annavad teised liikmesriigid vastavalt määruse (EL) 2024/...⁺ artiklile 64;
 - c) määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 56 lõike 2 punktis c osutatud alternatiivsed solidaarsusmeetmed, mis on konkreetselt vajalikud kriisilukorraga tegelemiseks ja mille puhul järgitakse nimetatud määruse artikli 65 lõigetes 2 ja 3 sätestatud norme; selliseid meetmeid käsitatakse finantssolidaarsusena ja nende tegelik väärtus määratakse kindlaks objektiivsete kriteeriumide alusel.
2. Käesoleva artikli lõike 1 punktis a osutatud ümberpaigutamiste elluviimisel seavad liikmesriigid esikohale haavatavate isikute ümberpaigutamise kooskõlas määruse (EL) 2024/...⁺ artikliga 60.

⁺ ELT: palun lisada dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

Artikkel 9
Vastutuse rakendamise erandid

1. Kui artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuses sätestatud täiendavad ümberpaigutamislubadused ja iga-aastase solidaarsusreservi raames kättesaadavad lubadused on nimetatud nõukogu rakendusotsuses kindlaks tehtud ümberpaigutamisevajadustest väiksemad:
 - a) võtavad toetavad liikmesriigid vastutuse kuni 100 % ulatuses nõukogu rakendusotsusega kehtestatud solidaarsusmeetmete kavas kindlaks määratud ümberpaigutamisevajadustest rahvusvahelise kaitse taotluste eest, mille eest on vastutavaks määratud kriisiolukorraga silmitsi seisev liikmesriik;
 - b) käesoleva lõigu punkti a kohaldamisel ja kui see on vajalik võtavad toetavad liikmesriigid erandina määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 63 lõike 7 kolmandast lõigust vastutuse oma õiglasest osast suuremas ulatuses;
 - c) käesoleva lõigu punktide a ja b kohaldamisel kohaldatakse määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 63 lõikeid 6, 8 ja 9 *mutatis mutandis*.

Kui artikli 1 lõike 4 punktis a osutatud olukorraga seoses aktiveeritakse direktiiv 2001/55/EÜ ja liikmesriigid lepivad aktiveerimise hetkel kokku, et selle direktiivi artiklit 11 ei kohaldata, ei kohaldata käesoleva artikli kohaseid kohustuslikke vastutuse rakendamise erandeid. Kui artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsusega antakse asjaomasele liikmesriigile luba kohaldada artiklit 13, ei kohaldata käesoleva artikli kohaseid kohustuslikke vastutuse rakendamise erandeid.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

2. Kui käesoleva artikli lõike 1 kohaldamine ei ole piisav, et katta 100 % artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuses kindlaks määratud ümberpaigutamisevajadustest, kutsutakse kooskõlas määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 13 lõikega 4 ning nimetatud määruse artiklis 57 sätestatud korras viivitamata kokku kõrgetasemeline ELi solidaarsusfoorum.
3. Toetatav liikmesriik võib paluda, et teised liikmesriigid võtaksid ümberpaigutamise asemel vastutuse selliste taotluste läbivaatamise eest, mille puhul toetatav liikmesriik on määratud vastutavaks, määruse (EL) 2024/...⁺ artiklis 69 sätestatud korras.
4. Kui toetatav liikmesriik on saanud taotluste eest vastutavaks tema õiglast osa ületavas ulatuses vastavalt käesoleva artikli lõike 1 punktile b või artiklile 13, on tal õigus:
 - a) seoses tulevaste solidaarsusmeetmetega arvata viie aasta jooksul määruse (EL) 2024/...⁺ eelseisvate iga-aastaste tsüklite raames oma õiglasest osast proportsionaalselt maha vastav arv taotlusi, mille võrra asjaomane liikmesriik oma õiglast osa ületas;

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

- b) seoses tulevaste solidaarsusmeetmetega, mis on sätestatud artikli 4 lõike 3 kohaselt vastu võetud nõukogu rakendusotsuses, arvata oma õiglasest osast maha vastav arv taotlusi, mille võrra asjaomane liikmesriik toetas üle oma õiglase osa; sellist vähendamist võib taotleda ainult viie aasta jooksul alates kuupäevast, mil nõukogu rakendusotsus, mille alusel liikmesriik oma õiglast osa ületas, enam ei kehti.

5. Kui liikmesriik kavatseb kasutada lõikes 4 ettenähtud võimalust, teavitab ta sellest komisjoni. Teavitus peab sisaldama nende taotluste arvu, mille eest liikmesriik võttis vastutuse, ületades oma õiglast osa, ja vähendamist, mida ta kavatseb kohaldada määruse (EL) 2024/...⁺ eelseisvate iga-aastaste tsüklite raames või artikli 4 lõike 3 kohaselt vastu võetud nõukogu rakendusotsuse rakendamise ajal.

Kui komisjon on esimeses lõigus osutatud teavituse läbivaatamise lõpetades kinnitanud, et asjaomane liikmesriik on panustanud üle oma õiglase osa, annab komisjon asjaomasele liikmesriigile rakendusaktiga loa arvata selle liikmesriigi õiglasest osast maha nende taotluste arv, mille võrra asjaomane liikmesriik panustas üle oma õiglase osa määruse (EL) 2024/...⁺ eelseisvate iga-aastaste tsüklite raames või kui rakendatakse artikli 4 lõike 3 kohaselt vastu võetud nõukogu rakendusotsust käesoleva artikli lõike 4 punktis b osutatud ajavahemiku jooksul, toetada teist liikmesriiki, või kui käesoleva artikli lõike 1 punkti b kohaselt on nõutavad vastutuse rakendamise erandid.

⁺ ELT: palun sisendada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

6. Kui muude liikmesriikide, kes on määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 58 või 59 kohaselt toetatavad liikmesriigid, solidaarsusvajadusi ei saa täita, kuna kriisiolukorraga silmitsi seisev liikmesriik kasutab iga-aastase solidaarsusreservi raames kättesaadavaid lubadusi vastavalt käesoleva määruse artikli 4 lõike 5 punktile b, kutsutakse kooskõlas määruse (EL) 2024/...⁺ artikliga 13 ja nimetatud määruse artiklis 57 sätestatud korras viivitamata kokku kõrgetasemeline solidaarsusfoorum.
7. Kui mõni teine liikmesriik leiab, et kriisiolukorraga silmitsi seisva liikmesriigi toetamiseks nõutavate artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuses sätestatud meetmete tõttu on ta sattunud rändesurve alla või seisab silmitsi märkimisväärse rändeolukorraga määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 2 punktide 24 ja 25 tähenduses või kriisiolukorraga, võib asjaomane liikmesriik taotleda solidaarsusmeetmeid, oma solidaarsusmeetmetes osalemise täielikku või osalist vähendamist kooskõlas kõnealuse määrusega või solidaarsus- ja toetusmeetmeid kooskõlas käesoleva artikliga.

Käesoleva määruse artiklis 2 osutatud liikmesriigi põhjendatud taotluse hindamisel võtab komisjon lisaks määruse 2024/...⁺ artiklites 9 ja 10 sätestatud teabele arvesse ka seda, kas asjaomane liikmesriik on võtnud vastutuse rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise eest tema õiglast osa ületavas ulatuses.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

IV peatükk

Erandid

Artikkel 10

Rahvusvahelise kaitse taotluste sooviavalduste registreerimine kriisiolukordades või vääramatu jõu olukordades

1. Kriisiolukorras või vääramatu jõu olukorras võib asjaomase olukorraga silmitsi seisev liikmesriik erandina [määruse (EL) 2024/...⁺ artiklist 27] registreerida käesoleva lõike kohaldamise ajal esitatud taotluste sooviavaldused hiljemalt nelja nädala jooksul pärast kõnealuste taotluste sooviavalduste esitamist.
2. Lõike 1 kohaldamisel registreerib asjaomane liikmesriik esmajärjekorras direktiivis (EL) 2024/...⁺⁺ määratletud vastuvõtu erivajadustega isikute ning alaealiste ja nende pereliikmete taotluste sooviavaldused.
3. Lõike 1 kohaldamisel võivad liikmesriigid registreerida esmajärjekorras taotluste sooviavaldused, mis on tõenäoliselt põhjendatud.
4. Artikli 1 lõike 4 punktis a osutatud kriisiolukorras võib käesoleva artikli lõikes 1 osutatud erandit kohaldada üksnes artikli 4 lõikes 3 osutatud algses nõukogu rakendusotsuses sätestatud tähtaja jooksul ja ei või kohaldada artikli 5 lõike 1 või 2 kohaselt pikendatud tähtaja jooksul.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

5. Vastavalt direktiivi (EL) 2024/...⁺ artiklile 3 ja määrusele (EL) 2024/...⁺⁺ tagavad liikmesriigid, et taotlejatel on võimalik oma kõnealuste õigusaktide kohaseid õigusi tulemuslikult kasutada ja teostada, niipea kui nad on esitanud sooviavalduse, olenemata sellest, millal toimub selle registreerimine. Asjaomane liikmesriik teavitab kolmanda riigi kodanikke või kodakondsuseta isikuid nõuetekohaselt keeles, millest nad aru saavad või millest arusaamist võib neilt mõistlikult eeldada, kohaldatavast meetmest, registreerimispunktide, sealhulgas selliste piiripunktide asukohast, kus on võimalik registreerida rahvusvahelise kaitse taotluse sooviavaldusi ja esitada rahvusvahelise kaitse taotlusi, ning meetme kestusest.
6. Artikli 2 lõikes 1 osutatud põhjendatud taotluse esitamisel võib liikmesriik teatada komisjonile, et ta peab vajalikuks kohaldada käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud erandit enne, kui talle antakse artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsusega sellekohane luba, esitades täpsed põhjused selle kohta, miks on vaja võtta meetmeid viivitamata.
- Sellisel juhul võib asjaomane liikmesriik kohaldada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud erandit kümne päeva jooksul alates taotluse esitamisele järgnevast päevast, välja arvatud juhul, kui asjaomasele liikmesriigile antakse artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsusega luba jätkata kõnealuse erandi kohaldamist.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

7. Rahvusvahelise kaitse taotluste sooviavalduste registreerimise tähtaja pikendamine ei piira määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 15 lõike 1 punktis b sätestatud tähtaegade järgimise kohustuste kohaldamist.

Artikkel 11

Piiril toimuva varjupaigamenetluse suhtes kriisiolukorras või vääramatu jõu olukorras kohaldatavad meetmed

1. Kriisiolukorras või vääramatu jõu olukorras võivad liikmesriigid käesoleva artikli kohaldamise ajal esitatud taotluste sooviavalduste puhul teha erandi määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artikli 51 lõikest 2, pikendades kõnealuses artiklis taotluste läbivaatamise suhtes sätestatud piirimenetluse maksimaalset kestust veel maksimaalselt kuue nädala võrra. Nimetatud ajavahemikku ei või kasutada lisaks nimetatud määruse artikli 51 lõike 2 kolmandas lõigus osutatud tähtajale.
2. Erandina määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artikli 45 lõikest 1 ei või artikli 1 lõike 4 punktis a osutatud kriisiolukorras või vääramatu jõu olukorras nõuda, et liikmesriigid vaataksid kõnealuse määruse artikli 42 lõike 1 punktis j osutatud taotlejate esitatud taotluste sooviavaldused läbi piirimenetluses, kui direktiivi (EL) 2024/...⁺⁺⁺ artiklis 32 osutatud asjaomase liikmesriigi valmisoleku plaanis sisalduvad meetmed ei ole selle olukorra lahendamiseks piisavad.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 15/24 [2016/0132 (COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

3. Artikli 1 lõike 4 punktis a osutatud kriisiolukorras võivad liikmesriigid erandina [määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 45 lõikest 1 vähendada artikli 42 lõike 1 punktis j ette nähtud künnist 5 %-ni.
4. Artikli 1 lõike 4 punktis a osutatud kriisiolukorras võivad liikmesriigid erandina määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 44 lõike 1 punktist b teha piirimenetluses otsuse taotluse põhjendatuse kohta juhtudel, kui taotlejal on sellise riigi kodanik või kui kodakondsuseta isik on sellise kolmanda riigi varasem alaline elanik, mille puhul vastavalt Eurostati uusimatele kättesaadavatele kogu liitu hõlmavatele iga-aastastele keskmistele andmetele on rahvusvahelise kaitse taotluste menetleva ametiasutuse poolt rahuldamise osakaal 50 % või madalam, lisaks kõnelause määruse artikli 42 lõike 1 punktis j osutatud juhtudele, võttes arvesse kiiresti muutuvaid kaitsevajadusi, mis võivad tekkida päritoluriigis, nagu on kajastatud Eurostati kord kvartalis ajakohastatavates andmetes.
5. Käesoleva artikli lõike 3 või 4 kohaldamisel vaatab asjaomane liikmesriik esmajärjekorras läbi rahvusvahelise kaitse taotlused, mille on esitanud direktiivis (EL) 2024/...⁺⁺ ja määruses (EL) 2024/...⁺ määratletud menetluslike erivajaduste või vastuvõtu erivajadustega isikud ning alaealised ja nende pereliikmed. Käesoleva artikli lõigete 3, 4 või 6 kohaldamisel võivad asjaomased liikmesriigid samuti vaadata esmajärjekorras läbi taotlused, mis on tõenäoliselt põhjendatud.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

6. Artikli 1 lõike 4 punktis b osutatud kriisiolukorras võib asjaomane liikmesriik erandina määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 44 lõike 1 punktist b ja artikli 53 lõike 2 punktist a teha piirimenetluses otsuseid kõigi selliste taotluste põhjendatuse kohta, mille sooviavalduse on esitanud vahendina kasutamise olukorras olev kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik ja mis on registreeritud käesoleva lõike kohaldamise ajal.
7. Lõike 6 kohaldamisel teevad liikmesriigid järgmist:
- a) jätavad piirimenetluse kohaldamisalast välja alla 12-aastased alaealised ja nende pereliikmed ning menetluslike erivajadustega või vastuvõtu erivajadustega isikud, nagu on määratletud direktiivis (EL) 2024/...⁺⁺ ja määruses (EL) 2024/...⁺, või
 - b) lõpetavad piirimenetluse kohaldamise järgmise kategooria taotlejate suhtes, kui individuaalse hindamise alusel on kindlaks tehtud, et nende taotlused on tõenäoliselt põhjendatud:
 - i) alla 12-aastased alaealised ja nende pereliikmed ning

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

- ii) menetluslike erivajadustega või vastuvõtu erivajadustega haavatavad isikud, nagu on määratletud direktiivis (EL) 2024/...⁺ ja määruses (EL) 2024/...⁺⁺.

Käesolev lõige ei piira piirimenetluse kohaldamise kohustuslikkust, nagu on osutatud määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artiklis 46.

8. Kui asjaomasel liikmesriigil on lubatud kohaldada käesoleva artikli lõikes 6 osutatud erandit, täpsustatakse artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuses, kas kohaldatakse lõike 7 punkti a või punkti b, võttes aluseks asjaomase liikmesriigi poolt esitatud teabe vastavalt artikli 2 lõike 2 punktile.
9. Kriisiolukorra või vääramatu jõu olukorraga silmitsi seisev liikmesriik ei tohiks kohaldada käesoleva artikli lõikes 4 või lõikes 6 sätestatud erandit varjupaigamenetlusest või peaks selle kohaldamise lõpetama, kui piirimenetluse kohaldamata jätmiseks on meditsiinilised põhjused kooskõlas määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artikli 53 lõike 2 punktiga d või kui vastuvõtu erivajadustega taotlejatele ei saa kooskõlas direktiiviga (EL) 2024/...⁺ või menetluslike erivajadustega taotlejatele ei saa kooskõlas määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artikli 53 lõike 2 punktiga c pakkuda vajalikku toetust.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

10. Käesolevas artiklis osutatud erandite kohaldamisel kohaldatakse varjupaigaõiguse aluspõhimõtteid ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet ning määruse (EL) 2024/...⁺ I ja II peatükis sätestatud tagatise, tagamaks et rahvusvahelise kaitse taotlejate õigused, sealhulgas õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, oleksid kaitstud.

Organisatsioonidele ja isikutele, kellel on riigisisese õiguse kohaselt lubatud isikuid nõustada, antakse tegelik juurdepääs kinnipidamisasutustes hoitavatele või piiripunktides viibivatele taotlejatele. Liikmesriigid võivad kehtestada sellisele tegevusele piirangud juhul, kui see on riigisisese õiguse kohaselt objektiivselt vajalik kinnipidamisasutuse julgeoleku, avaliku korra või halduskorralduse huvides, tingimusel et seejuures ei piirata juurdepääsu märkimisväärselt või ei muudeta seda võimatuks.

11. Käesolevas artiklis sätestatud erandid ei mõjuta protsessi, mille abil määratakse kindlaks vastutav liikmesriik määruse (EL) 2024/...⁺⁺ raames. Kui see protsess on pikem kui piiril toimuva varjupaigamenetluse maksimaalne kestus kriisiolukorras või vääramatul jõul olukorras, viiakse see protsess ja ülejäänud varjupaigamenetlus lõpule vastutavat liikmesriiki kindlaksmäärava liikmesriigi territooriumil kooskõlas määruse (EL) 2024/...⁺ artikliga 51.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

Artikkel 12

*Vastuvõtmistaotluste, tagasivõtmisteade ja üleandmiste tähtaegade pikendamine
artikli 1 lõike 4 punktis a osutatud kriisiolukorras või vääramatu jõu olukorras*

1. Artikli 1 lõike 4 punktis a osutatud kriisiolukorras või vääramatu jõu olukorras, mille tõttu ei ole sellise olukorraga silmitsi seisval liikmesriigil võimalik määruse (EL) 2024/...⁺ artiklites 39, 40, 41 ja 46 sätestatud tähtaegadest kinni pidada või kõnealuse määruse kohaselt tema vastusalasse kuuluvaid isikuid vastu võtta, võib liikmesriik nimetatud määruse artiklites 39, 40 ja 41 ning artiklis 46 sätestatud tähtaegadest samaaegselt erandi teha.
2. Kui liikmesriik kohaldab käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud erandit, siis ta:
 - a) esitab vastuvõtmispalve, nagu on osutatud määruse (EL) 2024/...⁺ artiklis 39, nelja kuu jooksul alates taotluse sooviavalduse registreerimise kuupäevast;
 - b) vastab vastuvõtmispalvele nagu on osutatud määruse (EL) 2024/...⁺ artiklis 40, kahe kuu jooksul alates selle saamisest;
 - c) esitab tagasivõtmisteate, nagu on osutatud määruse (EL) 2024/...⁺ artiklis 41, ühe kuu jooksul alates Eurodaci päringutabamuse teate saamisest või kinnitab tagasivõtmisteate kättesaamist ühe kuu jooksul alates selle saamisest ning

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

- d) viib läbi üleandmise, nagu on osutatud määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 46 lõikes 1, ühe aasta jooksul alates sellest, kui teine liikmesriik vastuvõtmispalve rahuldab või tagasivõtmisteate kinnitas või kui tehti lõplik otsus üleandmisotsuse edasi kaebamise või läbivaatamise suhtes, millel on kõnealuse määruse artikli 43 lõike 3 kohaselt peatav mõju.
3. Kui lõikes 1 osutatud liikmesriik ei pea kinni käesoleva artikli lõike 2 punktides a, b või d sätestatud tähtaegadest, vastutab ta rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest või antakse vastutus talle üle vastavalt määrusele (EL) 2024/...⁺.
4. Käesoleva artikli lõike 1 kohaldamisel ei tehta määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 46 kohaseid üleandmisi vastutavale liikmesriigile, kes seisab silmitsi käesoleva määruse artikli 1 lõike 4 punktis a osutatud kriisiolukorra või vääramatu jõu olukorraga, enne kui asjaomane liikmesriik ei ole enam kõnealuses olukorras, välja arvatud juhul, kui vastutav liikmesriik on taotleja konkreetse olukorra tõttu nõustunud asjaomase isiku vastu võtma. Kui muu hulgas seetõttu, et käesoleva määruse artikli 1 lõike 4 punktis a osutatud kriisiolukord või vääramatu jõu olukord püsib, ei toimu üleandmine ühe aasta jooksul alates sellest, kui teine liikmesriik vastuvõtmispalve rahuldab või tagasivõtmisteate kinnitas või kui tehti lõplik otsus üleandmisotsuse edasi kaebamise või läbivaatamise suhtes, millel on määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 43 lõike 3 kohaselt peatav mõju, siis erandina (EL) 2024/...⁺ määruse artikli 46 lõikest 1 vabaneb kõnealuse olukorraga silmitsi seisev vastutav liikmesriik kohustusest asjaomane isik vastu või tagasi võtta ning vastutus läheb üle üleandvale liikmesriigile.

⁺ ELT: palun lisada dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

Artikkel 13

Erandid taotleja tagasivõtmise kohustusest erakorralise massilise saabumise olukorras

1. Erandina määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 36 lõike 1 punktist b ja artikli 38 lõikest 4 võib käesoleva määruse artikli 1 lõike 4 punktis a osutatud kriisiolukorras, kui kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute massiline saabumine on nii erakorralise ulatuse ja intensiivsusega, et see võib tekitada suure ohu, et taotlejate kohtlemises esineb tõsiseid puudusi, mistõttu tekib suur oht, et see halvab Euroopa ühise varjupaigasüsteemi toimimise, vabastada kõnealuse olukorraga silmitsi seisva liikmesriigi kohustusest
 - a) võtta tagasi taotleja, kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kellega seoses on asjaomane liikmesriik määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artikli 16 lõike 1 kohaselt määratud vastutavaks liikmesriigiks, kui see vastutus määrati kindlaks vastavalt määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 16 lõikele 2, või
 - b) võtta taotleja tagasi vastavalt määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 38 lõikele 4.

Käesolevat lõiget kohaldatakse üksnes juhul, kui taotluse sooviavaldus registreeriti kõnealuse olukorraga silmitsi seisvas liikmesriigis sellise ajavahemiku jooksul, mis määratakse kindlaks käesoleva määruse artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuses ja mis ei ole pikem kui neli kuud enne kõnealuse nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmise kuupäeva.

⁺ ELT: palun lisada dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun lisada dokumendis PE-CONS 15/24 [2016/0132 (COD)] sisalduva määruse number.

2. Kui kohaldatakse käesoleva artikli lõiget 1 ja kõnealuse olukorraga silmitsi seisev liikmesriik määrati vastutavaks vastavalt määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 8 lõikele 2, vabastatakse kõnealune liikmesriik kohustusest asjaomane isik tagasi võtta ja vastutus läheb üle liikmesriigile, kus registreeriti teise taotluse sooviavaldus.

Liikmesriik, kellest saab käesoleva lõike esimese lõigu kohaselt vastutav liikmesriik, märgib Eurodac-süsteemis, et temast on saanud vastutav liikmesriik määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artikli 16 lõike 3 kohaselt.

3. Erandina määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 38 lõigetest 2 ja 4, kui kohaldatakse käesoleva artikli lõiget 1 ja kõnealuse olukorraga silmitsi seisev liikmesriik on kohustatud taotleja määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 38 lõike 4 kohaselt tagasi võtma, kohaldab liikmesriik, kus registreeriti teise taotluse sooviavaldus, kõnealuse määruse III osas, välja arvatud artikli 16 lõikes 2, artikli 17 lõigetes 1 ja 2, artikli 25 lõikes 5 ning artikli 33 lõigetes 1 ja 2 sätestatud menetlusi ning artikli 38 lõike 4 kohane kohustus taotleja tagasi võtta läheb üle liikmesriigile, kus registreeriti teise taotluse sooviavaldus.

Kui käesoleva lõike esimese lõigu kohaselt ei saa vastutavat liikmesriiki kindlaks määrata, vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest liikmesriik, kus registreeriti teise taotluse sooviavaldus. Käesolev lõik ei mõjuta rahvusvahelise kaitse taotlusi, mille kohta liikmesriik on saatnud tagasivõtmisteate määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 41 kohaselt enne käesoleva määruse artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmise kuupäeva.

⁺ ELT: palun lisada dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun lisada dokumendis PE-CONS 15/24 [2016/0132 (COD)] sisalduva määruse number.

Liikmesriik, kellest saab käesoleva lõike teise lõigu kohaselt vastutav liikmesriik, märgib ta Eurodac-süsteemis, et temast on saanud vastutav liikmesriik, kooskõlas määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 16 lõikega 1.

V peatükk

Kiirendatud menetlus

Artikkel 14

Kiirendatud menetlus

1. Kui objektiivsete asjaolude põhjal on alust arvata, et rahvusvahelise kaitse taotlused, mille on esitanud taotlejate rühmad teatavast päritoluriigist või riigist, kus oli nende eelmine peamine elukoht, või sellise riigi osast või mis on esitatud määrusest (EL) 2024/...⁺⁺ tulenevate kriteeriumide alusel, võivad olla põhjendatud, võib komisjon pärast kõrgetasemelise ELi solidaarsusfoorumiga konsulteerimist võtta vastu soovitusel kiirendatud menetluse kohaldamiseks, esitades kogu asjakohase teabe, eesmärgiga hõlbustada eelkõige määruse (EL) 2024/...⁺⁺⁺ artikli 13 lõike 11 punkti a ja artikli 34 lõike 5 punkti a kohaldamist menetlevate asutuste poolt.

⁺ ELT: palun lisada dokumendis PE-CONS 15/24 [2016/0132 (COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 70/23 [2016/0223(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

2. Kui pärast käesoleva artikli lõikes 1 osutatud soovitusel vastuvõtmist kohaldab menetlev asutus määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 13 lõike 12 punkti a isikliku vestluse ärajätmiseks ja kõnealuse määruse artikli 34 lõike 5 punkti a taotluse esmajärjekorras läbivaatamiseks, kuna see on tõenäoliselt põhjendatud, tagab ta erandina kõnealuse määruse artikli 35 lõikest 4, et taotluse põhjendatuse läbivaatamine viiakse lõpule hiljemalt nelja nädala jooksul alates taotluse esitamisest.
3. Kui komisjon kaalub lõikes 1 osutatud soovitusel vastuvõtmist, võib ta konsulteerida asjaomaste liidu asutuste, ÜRO pagulaste ülemvoliniku ja muude asjaomaste organisatsioonidega.

VI peatükk

Lõppsätted

Artikkel 15

Erisätted ja tagatised

Artiklites 10–13 osutatud erandite kohaldamisel kriisiolukorras teavitab liikmesriik kolmanda riigi kodanikke või kodakondsuseta isikuid nõuetekohaselt keeles, millest nad aru saavad või millest arusaamist võib neilt mõistlikult eeldada, kohaldatavatest meetmetest, registreerimispunktide, sealhulgas selliste piiripunktide asukohast, on võimalik registreerida taotluse sooviavaldusi ja esitada taotlusi, ning meetmete kestusest.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

Artikkel 16
Kriisiks valmisolek

1. Liikmesriikide poolt määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 7 kohaselt kehtestatud riiklikud strateegiad sisaldavad järgmist:
 - a) ennetavad meetmed, mille abil tagada piisav valmisolek kriisiolukorraks ja vähendada kriisiolukorra riski, ning valmisoleku plaanid, võttes arvesse määruseid (EL) 2021/2303 ja (EL) 2019/1896 ning direktiivi (EL) 2024/...⁺⁺ kohast valmisoleku planeerimist ning rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava raames esitatud komisjoni aruandeid;
 - b) asjaomases liikmesriigis valitsevale kriisiolukorrale ja vääramatule jõu olukorrale reageerimiseks ja selle lahendamiseks vajalike meetmete, sealhulgas rahvusvahelise kaitse ja muus vormis kaitse taotlejate ja saajate õiguste kaitsmise meetmete analüüs.
2. Lõike 1 kohaldamisel võivad liikmesriigid asjakohasel juhul ja kooskõlas riigisisese õigusega konsulteerida komisjoni ja asjaomaste liidu asutuste ja organitega, eelkõige varjupaigametiga, samuti piirkondlike ja kohalike ametiasutustega.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

3. Vajaduse korral muudavad liikmesriigid määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 7 kohaselt kehtestatud riiklikke strateegiaid ja igal juhul hiljemalt ühe aasta jooksul alates kuupäevast, mil kriisiolukord lõppes kooskõlas käesoleva määruse artikliga 5.

Artikkel 17

Koostöö ja hindamine

1. Selleks et tagada käesoleva määruse artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuses sisalduvate meetmete sujuv kohaldamine, kutsub ELi solidaarsuskoordinaator kohe pärast sellise nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmist kokku määruse (EL) 2024/...⁺ artikli 14 lõikes 5 osutatud tehnilise tasandi ELi solidaarsusfoorumi esimese kohtumise. Pärast seda esimest kohtumist tuleb tehnilise tasandi ELi solidaarsusfoorum kokku nii mitu korda kui vaja.
2. Kriisiolukorras olev liikmesriik võib taotleda abi kõigilt ametiasutustelt, kes on võimelised lühikese etteteatamisajaga suurendama oma pädevate asutuste personali kooskõlas määruse (EL) 2024/...⁺⁺ artikliga 5, ning ekspertidelt, kelle varjupaigaamet on lähetanud kooskõlas nimetatud määruse artikli 5 punktiga a ning määruse (EL) 2021/2303 artikli 16 lõike 2 punktiga b ja artikli 21 lõike 3 punktiga d.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 21/24 [2020/0279(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

3. Komisjon, Euroopa Parlament, nõukogu, asjaomased liidu asutused ning kriisiolukorra või vääramatute jõu olukorraga silmitsi seisev liikmesriik teevad tihedat koostööd ja teavitavad üksteist korrapäraselt artikli 4 lõikes 3 osutatud nõukogu rakendusotsuse rakendamisest.
4. Kriisiolukorra või vääramatute jõu olukorraga silmitsi seisev liikmesriik jätkab komisjonile kõigi asjakohaste andmete, sealhulgas käesoleva määruse rakendamiseks vajalike statistiliste andmete esitamist. Asjaomane liikmesriik esitab komisjonile ka konkreetse teabe, mida on vaja artikli 6 lõike 3 kohase kontrolli läbiviimiseks ning nõukogu rakendusotsuse kehtetuks tunnistamise või kohaldamise pikendamise ettepaneku tegemiseks, ning muu teabe, mida komisjon võib sel põhjusel taotleda.
5. Kriisiolukorra või vääramatute jõu olukorraga silmitsi seisev liikmesriik jätkab tihedat koostööd ÜRO pagulaste ülemvoliniku ja muude organisatsioonidega, kellele liikmesriik on andnud käesoleva peatüki, määruse (EL) 2024/...⁺ ja direktiivi (EL) 2024/...⁺⁺ kohaste ülesannete täitmise.
6. Oma käesoleva artikli kohaste volituste kasutamisel ja kohustuste täitmisel tagavad komisjon ja nõukogu igal ajal vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtte järgimise.

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 16/24 [2016/0224A(COD)] sisalduva määruse number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

Artikkel 18
Rahaline toetus

1. Liikmesriikidel, kes kasutavad ümberpaigutamist solidaarsusmeetmena, on võimalik saada liidu rahalist toetust määruse (EL) 2021/1147 artikli 11 lõikes 9 sätestatud tingimustel, sealhulgas piirkondlike ja kohalike ametiasutuste rakendatud varajaste integratsioonimeetmete eest.
2. Kriisiolukorras olevale liikmesriigile võib vastavalt määruse (EL) 2021/1147 artikli 31 lõike 1 punktile a anda erakorralist rahalist toetust, sealhulgas käesoleva määruse rakendamiseks vajalike vastuvõturajatiste ehitamiseks, hooldamiseks ja renoveerimiseks kooskõlas direktiivis (EL) 2024/...⁺ sätestatud standarditega.

Artikkel 19
Määruse (EL) 2021/1147 muutmine

Määruse (EL) 2021/1147 artikli 31 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

- „ba) kriisiolukord Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/...^{*++} artikli 1 lõike 4 punkti a tähenduses.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... määrus (EL) 2024/..., mis käsitleb kriisiolukordi ja vääramatut jõu olukordi rände- ja varjupaigaküsimuste valdkonnas ning millega muudetakse määrust (EL) 2021/1147 (ELT L, ..., ELI: ...).“

⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 69/23 [2016/0222(COD)] sisalduva direktiivi number.

⁺⁺ ELT: palun sisestada teksti dokumendis PE-CONS 19/24 [2020/0277(COD)] sisalduva määruse ning esitada joonealuses märkuses nimetatud määruse kuupäev, number, pealkiri, ELT avaldamisviide ja ELI.

Artikkel 20

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates ... [jõustumisele järgneva kahekümne viienda kuu esimene päev].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja